

Polska Bibliografia Techniczna.

- P** 1928. 624.085
B Czasop. Techn. Nr. 5.
T THULLIE M. prof. dr. i CHMIE-
LOWIEC A. inż. Linje wpływowo-
naprężen drugorzędnych. Streszczenie
rozprawy wygłoszonej na posiedze-
niu Akademii Nauk Technicznych we
Lwowie dn. 14. VI.1927 r. 2500 sł
+ 7 rys.
- P** 1928. 526
B Czasop. Techn. Nr. 5 i Nr. 6.
T GRABOWSKI LUCJAN dr. O
odzworowaniach płaskich wiernokąt-
nych elipsoidy obrotowej, w których
pewien wzdłużony południk odzwo-
rowuje się jako linja prosta (oś x-owa)
6900 sł.
- P** 1928. 553 (438) : 62
B Czasop. Techn. Nr. 5 i Nr. 6.
T TEISSEYRE WAWRZ. prof. dr. O
stosunku geologii ekonomicznej do na-
uk technicznych i o niektórych potrze-
bach jej zastosowania w Polsce. Na
tle wykładu z zakresu „Wstępu do
nauk inżynierskich” na Politechnice
Lwowskiej. 5000 sł.
- P** 1928. 627.1 (438) 1927
B Czasop. Techn. Nr. 6.
T SZACHTMAJER inż. Jesienny po-
chód lodów z r. 1927. 400 sł. + 5 rys.
- P** 1928. 331.87 (063)
B Czasop. Techn. Nr. 6.
T HAUSWALD EDWIN prof. Prace
międzynarodowego Zjazdu Organizacji
i Administracji w Rzymie. 5900 sł.
- P** 1928. 331.87 : 620.002 3/4
B Czasop. Techn. Nr. 7.
T HAUSWALD EDWIN prof. Pro-
dukcja kolejna lub ciągła. 2400 sł.
- P** 1928. 626 (438)
B Czasop. Techn. Nr. 7 i Nr. 8.
T ROŻAŃSKI ADAM dr. inż. Sp. a-
wozowanie Komitetu eksporterów Ligi
Narodów o drogach wodnych i por-
tach morskich Polski, o osuszeniu Po-
- lesia i zaopatrzeniu Górnego Śląska
w wodę do picia. 6700 sł. + 2 rys.
- P** 1928. 691 : 620.1
B Czasop. Techn. Nr. 7.
T NECHAY JERZY inż. Mechanicz-
na Stacja Doświadczalna Politechniki
Lwowskiej na usługach przemysłu bu-
dowlanego. 900 słów.
- P** 1928. 532,5 : 626,1
B Czasop. Techn. Nr. 7.
T M. M. dr. Dawne formuły empi-
ryczne dla łożysk sztucznych. 500 sł.
- P** 1928. 624.044 : 624.2.
B Czasop. Techn. Nr. 8, Nr. 10, Nr.
T 11 i Nr. 12.
CHRÓSCIELEWSKI A. inż. Podnie-
sienie wykonawcze prześel mostowych
17000 sł. + 41 rys. + 15 tablic.
- P** 1928. 722.2
B Czasop. Techn. Nr. 8.
T ZUBRZYCKI prof. dr. Znaczenie
piramid egipskich. 3700 sł. + 2 rys.
- P** 1928. 620.1 (064)
B Czasop. Techn. Nr. 8.
T HUMNICKI A. inż. Mechaniczne
próby materiałów na wystawie Ber-
lińskiej 24.X—5.XI. 27 r. 1700 sł. +
3 rys.
- P** 1928. 725.09 (Lwów)
B Czasop. Techn. Nr. 9, Nr. 14.
T ZUBRZYCKI SAS prof. dr. Zabytki
miasta Lwowa. 18000 sł. 52 rys.
- P** 1928. 691 : 620.15
B Czasop. Techn. Nr. 10 i Nr. 11.
T RYCHLEWSKI WŁODZIMIERZ
inż. Badania laboratoryjne materia-
łów budowlanych. 2800 sł. + 8 rys.
- P** 1928. 691.3 : 620.1
B Czasop. Techn. Nr. 10.
T OSTKIEWICZ RUDNICKI inż.
Płyty trocinowo-cementowe. 700 sł.

- P** 1928. 621.187
B Czasop. techn. Nr. 11.
T Oczyszczanie wody zasilającej ko-
 tły parowe. 450 sł. + 2 rys.
- P** 1928. 331.87 (063)
B Czasop. Techn. Nr. 12.
T HAUSWALD EDWIN prof. Polski
 Zjazd Naukowej Organizacji w War-
 szawie w r. 1928. 3700 sł. + 1 rys.
- P** 1928. 331.87
B Czasop. Techn. Nr. 12.
T HAUSWALD EDWIN prof. Wnio-
 ski Koła Naukowej Organizacji we
 Lwowie. 600 sł.
- P** 1928. 628.002
B Czasop. Techn. Nr. 12.
T SKORASZEWSKI WŁODZIMIERZ
 inż. Rezultaty zastosowania racjonal-
 nej organizacji w budownictwie kana-
 lizacyjnym. 600 sł.
- P** 1928. 624.014
B Czasop. Techn. Nr. 12.
T CZYŻ E. inż. Jeszcze o obliczaniu
 uzbrojenia pierścieniowego w zbiorni-
 kach żelbetowych. 650 sł. + 4 rys.
- P** 1928. 691.3
B Czasop. Techn. Nr. 12.
T NECHAY J. Powiększenie wytrzyma-
 łości betonu przez odpowiednie u-
 ziarnienie kruszywa. 150 sł.
- P** 1928. 624.5 : 624.04
B Czasop. Techn. Nr. 13.
T CHMIELOWIEC ALFONS inż.
 Najkorzystniejszy kształt osi wieszara
 w mostach łańcuchowych. (W Nr. 14
 podano sp. ostowania błędów do niniej-
 szego artykułu). 5000 sł. + 1 rys.
- P** 1928. 626/7 (063)
B Czasop. Techn. Nr. 13.
T RUNDO A. Sprawozdanie z prze-
 biegu 2-go Wszeczwiązkowego Zjazdu
 hydrologów (Z. S. R. R.) w Leningradzie
 w kwietniu 1928 r. 5900 sł. +
 1 rys.
- P** 1928. 331.87 : 620.002/3/4
B Czasop. Techn. Nr. 15.
T HAUSWALD EDWIN prof. Nowe
 sposoby reorganizacji zakładów prze-
 mysłowych. 2000 sł. + 5 rys.
- P** 1928. 627.1 (438) Prypec
B Czasop. Techn. Nr. 15, Nr. 16, Nr.
T 17 i Nr. 18.
- P** 1928. 625.85
B Czasop. Techn. Nr. 15.
T NOWICKI ROMUALD inż. Smo-
 lowanie dróg.
- P** 1928. 669.113.3
B Czasop. Techn. Nr. 16, Nr. 17
T Nr. 18.
 WRAŻEJ WŁADYSŁAW inż. Naprę-
 żenia wewnętrzne objętościowe, jako
 powody zmian własności fizycznych
 żelaza w temperaturach między 20° a
 300°. 14000 sł. + 29 rys. + 3 tabl.
- P** 1928. 624.04
B Czasop. Techn. Nr. 16 i Nr. 17.
T STRONCZAK-MIŁASZEWSKI A-
 DAM inż. Belka ciągła na podporach
 sprężyste ugiętych i obracalnych.
 4200 sł. + 5 rys.
- P** 1928. 624.06
B Czasop. Techn. Nr. 18.
T CHMIELOWIEC ALFONS inż.
 Sklepienie o kształcie rzutu łańcu-
 zkowej. 1500 sł. + 1 rys.
- P** 1928. 669.1
B Czasop. Techn. Nr. 7.
T WRAŻEJ WŁ. dr. Metalografia i
 uszlachetnienie żeliwa. 1600 sł. + 3
 rys.
- P** 1928. 331.87 : 665.5 + 665.7 + 665.8
B Gaz i Woda. Nr. 1 i Nr. 2.
T SEIFERT MIECZYSLAW inż. Nau-
 kowa organizacja pracy w gazowni-
 ctwie. 2780 sł. + 6 wykr. + 1 tabl.
- P** 1928. 377 (438)
B Gaz i Woda Nr. 1.
T ZAMOYSKI TADEUSZ inż. Kie-
 runek rozwojowy polskiej polityki cel-
 nej. 1000 sł.
- P** 1928. 621.774 1
B Gaz i Woda Nr. 1—6.
T BUZEK JERZY inż. Rury żeliwne.
 Grubości ścianek, wymiary kielichów i
 obrzeży, wymiary kołnierzy i pokrywy.
 Normy i warunki techniczne odbior-
 cze rur w Polsce i zagranicą. Sposo-
 by wyrobu rur. 7700 sł. + 49 rys. +
 20 tabl.

- P** 1928. 92 Szaynok W.
B Gaz i Woda Nr. 2.
T N. ś. p. WŁADYSŁAW SZAYNOK.
 480 zł.
-
- P** 1928. 665.73
B Gaz i Woda. Nr. 2 i Nr. 3.
T N. O postępach przy budowie pie-
 ców gazowniczych. 2800 zł. + 11 rys.
-
- P** 1928. 665.9
B Gaz i Woda Nr. 2.
T HEZSZLIK TADEUSZ. Urządzenia
 samoczynne zamykające dopływ gazu.
 600 zł. + 6 rys.
-
- P** 1928. 696.2 + 628 389 6
B Gaz i Woda Nr. 3.
T KONOPKA JOZEF inż. Sprawo-
 zdanie Komisji Rur Polskiego Komit-
 etu Normalizacyjnego za czas od 1
 maja do 31 grudnia 1927 r. 1800 zł.
-
- P** 1928. 628.1
B Gaz i Woda Nr. 4.
T RUDOLF ZYGMUNT inż. Zaopa-
 trzenie w wodę Zagłębia Dąbrowskie-
 go. 1800 zł.
-
- P** 1928. 628.1 {064 Poznań}
B Gaz i Woda Nr. 4.
T PIEKARSKI LUDWIK inż. Kilka
 słów w sprawie udziału zakładów wo-
 dociągowych, kanalizacyjnych i ga-
 zowych na Powszechno-Kraiowej
 Wystawie w Poznaniu w 1929 r.
 450 zł.
-
- P** 1928. 665.7 + 542.42
B Gaz i Woda Nr. 4.
T GIGIEL JERZY inż. Gaz na usłu-
 gach szpitali. 1500 zł. + 1 tabl.
-
- P** 1928. 351.71
B Gaz i Woda Nr. 5.
T SZENFELD EDWARD inż. Samo-
 rząd miejski, a przedsiębiorstwa komu-
 nalne, 1400 zł.
-
- P** 1928. 628.1 : 622 {438}
B Gaz i Woda Nr. 5 i Nr. 6.
T KOWALSKI LUDWIK dr. inż.
 Przyszłość naszego kopalnictwa a pro-
 jekty wodociągów dla Zagłębia. 5400
 zł. + 3 plany.
-
- P** 1928. 665.9
B Gaz i Woda Nr. 5.
T KORZENIOWSKI MICHAŁ inż.
 Tłocznie gazowe w Pradze Czeskiej a
 w Warszawie. 800 zł. + 3 rys.
-
- P** 1928. 338 {438}
B Gaz i Woda Nr. 6.
T SAND HERBERT dr. O przemysle
 górnośląskim. 1950 zł.
-
- P** 1928. 665.7
B Gaz i Woda Nr. 6.
T SZURZYŃSKI ANTONI inż. Prak-
 tyczne wyniki ruchu płóczek kolumno-
 wych z pierścieniami Raschiga w po-
 równaniu z płóczkami rotacyjnymi.
 450 zł. + 1 rys.
-
- P** 1928. 624.157.3.003+624.157.6.003
B Inż. Kolej. Nr. 3 i Nr. 4.
T SADKOWSKI W. inż. Koszta ro-
 bót kesonowych i zapuszczania stu-
 dzien. 14000 zł. + 4 rys. + 7 tabl.
-
- P** 1928. 627.21 {438 Gdynia}
B Inż. Kolej. Nr. 3.
T BIAŁY J. inż. Port morski w Gdy-
 ni. 2000 zł. + 9 rys.
-
1928. r39hS 3
-
- P** 1928. 625.111 {438 Gdynia}
B Inż. Kolej. Nr. 3.
T SZAJER R. inż. Zamierzenia kole-
 jowe w Gdyni w związku z budo-
 wą portu i rozwojem miasta. 1200 zł.
 + plan.
-
- P** 1928. 656.222.5
B Inż. Kolej. Nr. 3.
T NIKOŁAJEW W. inż. Czy należy
 zabraniać wyprawiania pociągów przed
 czasem wyznaczonym rozkładem jaz-
 dy. 5500 zł.
-
- P** 1928. 621.135.2
B Inż. Kolej. Nr. 3.
T B. M. Niemieckie maźnice wa-
 gonowe oraz przyczyny grzania osi wa-
 gonowych. 600 zł. + 7 rys.
-
- P** 1928. 621.131
B Inż. Kolej. Nr. 4 i Nr. 5.
T ŁUPUSZYŃSKI W. inż. Moc pa-
 rowozu, jego komin i dychawa, jako
 obiekty doświadczalnego badania.
 7000 zł. + 22 rys. + 5 tabl.
-
- P** 1928. 624.61 {438}+721.4 {438}
B Inż. Kolej. Nr. 4.
T TURUN F. inż. Odbudowa 65-me-
 trowego sklepienia ciosowego mostu
 nad Prutem w Jaremczu. 1900 słów
 + 5 rys.
-
- P** 1928. 621.138.1 {44+493}
B Inż. Kolej. Nr. 4.
T ŚWIECIAKOWSKI T. inż. Nowy

kierunek w budowie parowozowni na kolejach belgijskich i francuskich. 2600 zł. + 2 tabl. + 8 rys.

1928. 621.13.007 3

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 4.
FELSZ. System stałych i zmiennych drużyn na parowozach. 1200 zł.

1928. 92 (Łopuszyński Wacław)

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 5.
Pięćdziesięciolecie pracy inżynierskiej inż. Wacława Łopuszyńskiego. 600 zł. + 1 rys.

1928. 92 (Łopuszyński Wacław)

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 5.
BRYLING. Wspomnienie o czasach współpracy z inżynierem Wacławem Łopuszyńskim. 800 zł.

1928. 656.232 (438)

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 5.
SZTOLCMAN S. inż. Koszta własne przewozów na polskich kolejach państwowych. 3300 zł. + 2 tabl.

1928. 385.573

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 5.
DALEWSKI Z. inż. Próby psychotechnicznych egzaminów uzdolnienia w służbie drogowej. 3000 zł. + 4 tabl. + 7 rys.

1928. 625.1 (438) „1927”

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 5.
Sprawozdanie tymczasowe o pracy taboru normalnotorowego na Polskich Kolejach Państwowych za kwartał IV 1927.

1928. 656.222

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 5.
SKAWIŃSKI S. inż. Skrócony sposób obliczenia czasu biegu pociągu i rozchodu wody między stacjami. 1500 zł. + rys.

1928. 621 892.095

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 5.
W. G. inż. Użycie oleju cylindrowego krajowego w kolejnictwie.

1928. 621.13.00.52

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 6.
ŁOPUSZYŃSKI W. inż. Z raportów Biura Amerykańskiej Inspekcji Parowozowej. 1200 zł. + 3 rys.

1928. 625.111 (438 Gdynia)

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 6.
ZAKRZEWSKI ST. inż. W sprawie stacji rozrządowej i osobowej Gdynia. 2700 zł. + 1 rys. + 1 tabl.

1928. 526.2 : 625.11

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 6. 625.11 : 526.2
BUDKIEWICZ WŁ. inż. Aparat do automatycznego niwelowania z zastosowaniem urządzenia do ciągłych zdjęć fotograficznych. 1700 zł. + 7 rys.

1928. 620.197 : 69

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 6.
INGWER T. inż. Konserwacja obiektów kolejowych. 1300 zł. + 2 rys.

1928. 621.34

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 6.
SZPAKOWSKI M. inż. Odkurzacze elektryczne. 3300 zł. + 6 rys.

1928. 621.13

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 6.
WINER J. inż. Podniesienie wydajności siły parowej za pomocą szerszego stosowania do parowozów wyższych ciśnień pary i urządzeń turbo-kondensacyjnych. 2200 zł.

1928. 625.142.14

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 6.
BYSTRZYŃSKI Z. inż. Kilka słów w sprawie gospodarki starami podkładami. 600 zł.

1928. 621.133.7

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 6.
DREWIEŃKO M. inż. Aparat do oczyszczania wody zasilającej kocioł parowy. 500 zł. + 3 rys.

1928. 625.23 (01)

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 7.
ŁOPUSZYŃSKI W. inż. Nieco z dynamiki pojazdów kolejowych. 8000 zł. + 27 rys.

1928. 624.19 (438)

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 7. 625.13 (438)
OLSZEWSKI S. inż. i SUSZYŃSKI S. inż. Kilka słów o budowie tunelu linii średnicowej w Warszawie 3500 zł. + 15 rys.

1928. 385.111 : 625.11.003

P
B
T Inż. Kolej. Nr. 7.
JACYNA W. inż. Odległość od

stacji, a udział w ruchu kolejowym. 2200 sł. + 1 rys.

P B T 1928. 625.142.144
Inż. Kolej. Nr. 7.
GASSOWSKI S. inż. W sprawie gospodarki starami podkładami. 500 słów.

P B T 1928. 07 (063) : 62
62 : 07 (063) (494 Bern) „1928”
Inż. Kolej. Nr. 7.
PAWŁOWSKI A. inż. Kongres Prasy Zawodowej w Berlinie. 1600 sł.

P B T 1928. 625.1+385.15] (42)
Inż. Kolej. Nr. 7. 385.1+625.1] (42)
BATYCKI W. Rozwój organizacji kolei angielskich od roku 1921 (według artykułu Artura Speringa w „Archiv für Eisenbahnwesen”. Zeszyt 1, 2 i 3 z roku 1928). 1600 sł.

P B T 1928. 621.13—72
Inż. Kolej. Nr. 7.
W. B. Rozpylacz oleju do smarowania cylindrów i suwaków parowozów systemu H. Wordloczka. 350 sł.

P B T 1928. 385.571 (438)
Inż. Kolej. Nr. 8. 625.1.00.7
CYWIŃSKI B. inż. O braku inżynierów na kolejach. 2400 sł. + 5 wykresów.

P B T 1928. 625.142.14
Inż. Kolej. Nr. 8.
WIKTOR STEFAN inż. Jakich podkładów używać na Polskich Kolejach. 6800 sł. + 14 rys.

P B T 1928. 385.1+625.1] (52)
Inż. Kolej. Nr. 8. 625.1+385.1] (52)
KACPROWSKI Z. inż. Koleje Japońskie (według Bulletin de l'Union Internationale des Chemins de Feo. Avril. 1928). 3900 sł.

P B T 1928. 31 : 656.223 (438) „1927”
656.223 (001) (438) „1927”
Inż. Kolej. Nr. 8.
Praca taboru wąskotorowego na P. K. P. za r. 1927. 1 tablica.

P B T 1928. 621.135
Inż. Kolej. Nr. 9.
HREBNICKI Z. inż. Wpływ hamowania na stateczność 3-ch osiowych wążkotorowych parowozów z

krótką bazą podczas ich hamowania. 2700 sł.

P B T 1928. 625.1.0062 (438)
Inż. Kolej. Nr. 9.
CZECZOT A. inż. Zarys rozwoju i pracy Referatu Doświadczalnego za czas 1923—1927 r. i projekt nowego wagonu dynamometrycznego dla P. K. P. 4000 sł.

P B T 1928. 385.1+656.2] (438)
656.2+385.1] (438)
Inż. Kolej. Nr. 9.
FELSZ S. inż. Porównawcze zestawienie głównych czynników eksploatacyjnych Dyrekcji Warszawskiej P. K. P. z byłą Koleją Warszawsko-Wiedeńską. 3300 sł.

P B T 1928. 624.16.012 (438 Tczew)
Inż. Kolej. Nr. 9.
BALICKI Z. inż. Sanacja przyczółka mostu kolejowego przez Wisłę w Tczewie. 3000 sł. + 4 rys.

P B T 1928. 625.1 (074)
Inż. Kolej. Nr. 9.
WASILEWSKI S. inż. Niemieckie muzea Kolejowe. 5500 sł. + 6 rys.

P B T 1928. 385.1+625.1] (498)
625.1+385.1] (498)
Inż. Kolej. Nr. 9.
BATYCKI W. Nowa organizacja kolei rumuńskich. 2200 sł.

P B T 1928. 31 : 656.223 (438) „1927”
656.223 (438) „1927”
Inż. Kolej. Nr. 9.
Sprawozdanie z pracy taboru normalnotorowego na Polskich Kolejach Państwowych za rok 1927. 1 tabl.

P B T 1928. 725.09 (47.51)
Przełg. Org. Nr. 3 i Nr. 4.
GAUBE GUSTAW, inż. Racjonalna organizacja Rozwoju Wielkiej Warszawy. 8000 sł. + 1 rys.

P B T 1928. 651
Przełg. Org. Nr. 3.
CLARK WALLACE, inż.-doradca. Jak osiąga się sprawność biura w Ameryce, 2000 słów + 1 rys.

P B T 1928. 389.6 : 62
Przełg. Org. Nr. 3 i Nr. 4.
HATHEWAY H. K. Normalizacja 8700 sł. + 16 rys.

- P** 1928. 613.66
B Przgl. Org. Nr. 3.
T MATLAJ RALPH R. Zmniejszenie ilości wypadków dzięki analizie ich przyczyn. 1800 słów + 10 rys.
- P** 1928. 665.2 (002.2)
B Przgl. Org. Nr. 4.
T BÓBR WACŁAW inż. Kalkulacja kosztów własnych produktów rafineryjnych. 1300 słów.
- P** 1928. 689.6 : 62
B Przgl. Org. Nr. 4.
T KENT ROBERT T. Normalizacja narzędzi produkcji. 1600 słów.
- P** 1928. 38.013
B Przgl. Org. Nr. 4.
T LEROY THERESE. Naukowe badanie rynków zbytu i organizacja sprzedaży. 2600 słów.
- P** 1928. 331.87 (063) : (438);
B Przgl. Org. Nr. 5.
T II Polski Zjazd Naukowej Organizacji. 700 słów.
- P** 1928. 331.87 : 620.002/3/4
B Przgl. Org. Nr. 5.
T HAUSWALD EDWIN prof. Produkcja kolejna, ciągła i rytmiczna. 2700 słów.
- P** 1928. 651
B Przgl. Org. Nr. 5.
T JABŁOWSKI KAZIMIERZ. Zastosowanie symboliki w pracy biurowej. 1800 słów.
- P** 1928. 331.87
B Przgl. Org. Nr. 5.
T ADAMIECKI WACŁAW. Kilka uwag z dziedziny organizacji w przemyśle papierniczym. 1500 słów + 2 rys.
- P** 1928. 651 : 383
B Przgl. Org. Nr. 5.
T PUNICKI STANISŁAW. Mać praw nauk ekonom. Sprawność i harmonizacja czynności pocztowych. 1700 słów.
- P** 1928. 331.87
B Przgl. Org. Nr. 5.
T MILLER FRED J. Mjr. Stanowisko inżyniera wobec marnotrawstwa. 2700 słów.
- P** 1928. 62.00.415 (002.2)
B Przgl. Org. Nr. 5.
T YOUNGER JOHN, prof. Obniżenie kosztów produkcji, dzięki racjonalnej gospodarce materiałowej w zakładach Forda. 1900 słów.
- P** 1928. 338 (7)
B Przgl. Org. Nr. 5.
T HOOVER HERBERT inż. Uwagi o przyczynach pomyślności Ameryki. 1000 słów.
- P** 1928. 669
B Przgl. Techn. Nr. 12.
T ŁOSKIEWICZ W. inż. Odlewanie pod ciśnieniem. 1800 sł. + 1 tabl. + 12 rys.
- P** 1928. 624.04
B Przgl. Techn. Nr. 12.
T ŻENCZYKOWSKI W. inż. Wykresy do projektowania słupów obciążonych osiowo. 900 sł. + 1 nlb. + 6 rys.
- P** 1928. 384.4
B Przgl. Techn. Nr. 12.
T BORKOWSKI STAN. inż. Organizacja ruchu pasażerów w tramwajach amerykańskich. 5000 sł. + 3 rys.
- P** 1928. 629.113
B Przgl. Techn. Nr. 12.
T THUGUTT M. inż. Przekładnie automatyczne w samochodach. 2600 sł. + 5 rys.
- P** 1928. 621.436
B Przgl. Techn. Nr. 13 i Nr. 14.
T KUNSTETTER J. inż. Bezsprężarkowe silniki Diesela. 4600 sł. + 23 rys.
- P** 1928. 620.1
B Przgl. Techn. Nr. 32—33.
T KARASINSKI L. prof. Wytrzymałościowa ocena tworzyw. 2000 sł.
- P** 1928. 725.28
B Przgl. Techn. Nr. 13 i Nr. 14.
T ŹCHÓRZEWSKI AL. inż. i KOSIŃSKI K. inż. Nowe rzeźnie miejskie w Radomiu i Lublinie. 2400 sł. 22 rys.
- P** 1928. 625.143.3
B Przgl. Techn. Nr. 14.
T ŁOSKIEWICZ W. inż. Poprzeczne nadpęknięcia powierzchniowe szyn kolejowych 1250 sł. 5 tabl.

- P** 1928. 626 (438)
B Przegł. Techn. Nr. 5, Nr. 6 i Nr. 14.
T LEGUN BILINSKI A. inż. Nasze projekty kanałowe. 6850 zł.
- P** 1928. 621.57
B Przegł. Techn. Nr. 15 i Nr. 16.
T STEFANOWSKI B. dr. inż. Współczesne maszyny chłodnicze. 4750 zł. + 26 rys.
- P** 1928. 624.041.2
B Przegł. Techn. Nr. 15.
T SZELĄGOWSKI FRANCISZEK dr. inż. Dowód extocmum energii potencjalnej, rozpatrywanej jako funkcja połączeń przesytniających systemu statycznie niewyznaczalnego w stanie równowagi sprężystej. 1500 zł.
- P** 1928. 624.04 : 624.014
B Przegł. Techn. Nr. 15.
T CHMIELOWIEC ALFONS inż. Obliczenie uzbrojenia ścian celkowych silosów żelbetowych. 1500 zł. + 4 rys.
- P** 1928. 628.16
B Przegł. Techn. Nr. 15.
T GEMBARZEWSKI inż. technolog O osadnikach i „samofiltracji” z uwzględnieniem stosunków wodociągów warszawskich. 2250 zł.
- P** 1928. 621.43
B Przegł. Techn. Nr. 16.
T THUGUTT MIECZYSLAW inż. Wysokoprężne silniki samochodowe. 2000 zł. + 10 rys.
- P** 1928. 621.209 + 627.8
B Przegł. Techn. Nr. 16.
T PARENSKI ALEKSANDER dr. inż. Znaczenie i postępy wyzyskania sił wodnych. 2250 zł. + 5 rys.
- P** 1928. 385.113 (438)
B Przegł. Techn. Nr. 17.
T SZTOLCMAN S. inż. Koszta własne przewozów na Polskich Kolejach Państwowych. 3150 zł. + 2 tabl.
- P** 1928. 621.
B Przegł. Techn. Nr. 18.
T PLALLSTROM OMAR inż. Zagadnienia zmienności wytwarzania i pasowań i ich rozwiązania w różnych układach krajowych. 5500 zł. + 14 rys.
- P** 1928. 621.1
B Przegł. Techn. Nr. 18.
T OZINSKI WŁ. inż. Tolerancje długościowe. 2000 zł.
- P** 1928. 621.1 (063) (438)
B Przegł. Techn. Nr. 18.
T N.Konferencja w sprawie polskiego układu parowań. 2300 zł. + 2 rys.
- P** 1928. 628.33
B Przegł. Techn. Nr. Nr. 19, 20 i 21.
T SZNIOLIS ALEKSANDER inż. Osad czynny. 7500 zł. + 11 rys. + 3 tabl.
- P** 1928. 338 (73)
B Przegł. Techn. Nr. Nr. 19 i 20.
T BORKOWSKI STANISŁAW inż. Podstawy dobrobytu w Stanach Zjednoczonych 5600 zł.
- P** 1928. 3389 : 621,002/3
B Przegł. Techn. Nr. 20.
T RELWICZ JERZY inż. Wytwarzanie ciągle w warsztacie mechanicznym. 3100 zł. + 20 rys.
- P** 1928. 697
B Przegł. Techn. Nr. 20 i Nr. 21.
T CZOPOWSKI H. inż. Obliczenie ekonomicznego ciśnienia i temperatury powrotnej ogrzewania pompkowego. 5100 zł. + 1 rys.
- P** 1928. 621.9 (064) Lipsk. „1928”
B GEISLER E. T. inż. prof. Kierunki
T tępu w budowie obrabiarek, wykazane na Targach Lipskich w r. 1928. 3000 zł. + 19 rys.
- P** 8. 624
B Przegł. Techn. Nr. 22 i Nr. 23.
T BRYŁA STEFAN. Katastrofy budowlane. 6300 zł.
- P** 1928. 624.19 (73 New-York)
B Przegł. Techn. Nr. 22.
T M. T. Tunel samochodowy pod rzeką Hudson w New-Yorku. 2500 zł. + 10 rys.
- P** 1928. 378 : 620 (73)
B Przegł. Techn. Nr. 22.
T ŻŁOWODZKI MIECZYSLAW inż. Wyższe szkolnictwo techniczne w Stanach Zjednoczonych Am. Półn. 3000 zł.
- P** 1928. 621,311
B Przegł. Techn. Nr. 23, Nr. 24 i
T Nr. 26.
 ZIELENIEWSKI ST. inż. Elektrownie w Rummelsbergu. 7500 zł. + 34 rys.

1928. 338 + 382.6 (438)
Przeł. Techn. Nr. 23.
P
B
T GOŁĘBIEWSKI A. Produkcja towarowa i jej wywóz z Polski w ostatnim pięcioleciu 1923—1927. 3500 sł. + 6 tabl.
1928. 620.1
Przeł. Techn. Nr. 24.
P
B
T HUBER M. T. W sprawie oceny materiału na podstawie prób mechanicznych. 2600 sł.
1928. 627.8
Przeł. Techn. Nr. 24.
P
B
T ROŻAŃSKI A. dr. inż. prof. Przerwanie przegród dolin. 1300 sł.
1928. 621.89
Przeł. Techn. Nr. 24.
P
B
T TH. O tarcu plynem. 1800 sł.
1928. 629.116
Przeł. Tech. Nr. 25.
P
B
T M. THUGUTT inż. Trójosiowe samochody ciężarowe. 3250 sł. + 12 rys.
1928. 629.13.012
Przeł. Tech. Nr. 25.
P
B
T GRZĘDZIELSKI ALEKSANDER inż. O wytrzymałości wiązania nośnego płatowców. 3150 sł. + 3 rys.
1928. 621.1
Przeł. Tech. Nr. 25.
P
B
T MOSZCZYŃSKI WACŁAW inż. Czy jest możliwe międzynarodowe uzgodnienie układów pasowań. 2750 sł. + 1 rys.
1928. 621.01
Przeł. Techn. Nr. 26.
P
B
T HUBER M. T. Jakim wzorem wytrzymałościowym należy obliczać wałki. 1550 sł.
1928. 621.185.1
Przeł. Techn. Nr. 26.
P
B
T KŁĘBOWSKI Z. inż. Szwy podłużne walczków kotłów parowych, wykonane w narzutkę lub przy pomocy jednostronnej łubki. 2350 sł. + 4 rys.
1928. 537.575 : 620.1
621.386.1 : 620.1
Przeł. Techn. Nr. 7, Nr. 27 i Nr. 28—29.
P
B
T WASIUTYŃSKA I. Zastosowanie techniczne promieni Roentgena 5100 sł. + 17 rys.
1928. 669.054
Przeł. Techn. Nr. 27.
P
B
T WARSZAWSKI ZDZISŁAW inż. Biuro energetyczne w hutach żelaznych. 4600 sł. + 9 rys.
1928. 624.04
Przeł. Techn. Nr. 27.
P
B
T HUBER M. T. Obliczenie wytrzymałościowe prętów podłużnie ściskanych. 3100 sł. + 2 rys.
1928. 620.131.7
Przeł. Tech. Nr. 28—29 i Nr. 30—31.
P
B
T ŻENCZYKOWSKI WACŁAW inż. Wytrzymałość i konsystencja betonów w zależności od dodanej wody i składu kruszywa. 7500 sł. + 22 rys.
1928. 331.87 : 620
Przeł. Techn. Nr. 28—29.
P
B
T ŚMIGIELSKI JAN inż. Trudności przy wprowadzaniu naukowej organizacji. 3150 sł.
1928. 624.5
Przeł. Techn. Nr. 30—31, Nr. 32—33, Nr. 36 i Nr. 40.
P
B
T KUNICKI ST. prof. dr. inż. Most wiszący na rz. Delaware w Filadelfji w porównaniu z innymi mostami o dużych rozpiętościach. 13200 sł. + 55 rys.
1928. 656.62.03 (438) „1926”
Przeł. Techn. Nr. 30—31.
P
B
T Ruch towarowy na polskich drogach wodnych w r. 1926 (z prac Komisji Transportowej Polskiego Komitetu Energetycznego. 800 sł.
1928. 624.04
Przeł. Tech. Nr. 39—33.
P
B
T WIERZBICKI WITOLD inż. Interpretacja dynamiczna przybliżonej metody wyznaczania odkształceń sprężystych w konstrukcjach budowlanych. 3400 sł. + 4 rys.
1928. 621.833
Przeł. Techn. Nr. 32—33.
P
B
T JAKUBOWSKI T. inż. Korygowanie profilu ewolwentowego zabezpieczenia 3700 sł. + 10 rys. 1 tabl.
1928. 331.87 : 620
Przeł. Techn. Nr. 34—35.
P
B
T HAUSWALD EDWIN prof. O ad-

SKF

SZWEDZKIE ŁOZYSKA KULKOWE

WARSZAWA, Wierzbowa 8.

Nasze biuro konstrukcyjne wykonywa starannie i sumiennie, bezpłatnie i bez jakiegokolwiek bądź zobowiązania dla naszych Sz. Odbiorców wszelkie projekty wbudowy łożysk kulkowych i rolkowych.

ODDZIAŁY: w Poznaniu, ul. Gwarna 20.
„ Katowicach, 3-go maja 23.
„ Łodzi, ul. Piotrkowska 119.

Składy we wszystkich większych miastach. 56

STOWARZYSZENIE TECHNIKÓW POLSKICH w Warszawie

W CELU

UCZCZENIA PIERWSZEGO X-CIOLECIA NIEPODLEGŁOŚCI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

RADA STOWARZYSZENIA URZĄDZA W PIĄTEK DNIA 9
LISTOPADA ROKU BIEŻĄCEGO O GODZINIE 8 WIECZOREM

UROCZYSTĄ AKADEMJE

DLA CZŁONKÓW STOW. TECHN. POLSKICH W WARSZAWIE, ICH RODZIN
ORAZ WPROWADZONYCH GOŚCI. OKOLICZNOŚCIOWE PRZEMÓWIENIE WY-
GŁOSI INŻ. ANDRZEJ WIERZBICKI. ZE WZGLĘDU NA UROCZYSTY CHA-
RAKTER WIECZORU RADA STOW. PROSI CZŁONKÓW STOW. O ŁASKAWĘ
PRZYBYCIE W STROJACH WIZYTOWYCH.

Zależność między Inżynierem Doradcą, Architektem i instalatorem przy rozwiązaniu zagadnień ogrzewania centralnego i wentylacji.

Inż. D. H. Stigter.

Wstęp do dyskusji nad II punktem obrad IV-go Kongresu Międzynarodowej Federacji Inżynierów Doradców.

Panowie!

W drukowanym referacie, którego francuskie tłumaczenie wskutek nieszczęśliwego zbiegu okoliczności, nie mogło być przesłane członkom Kongresu z poza Holandji, autorowie szczegółowo przedstawili motywy usprawiedliwiające potrzebę międzynarodowej ankiety o zależnościach pomiędzy Inżynierami Doradcami — Architektami i Instalatorami przy rozwiązywaniu zagadnień ogrzewania i wentylacji.

W rezultacie tej ankiety otrzymaliśmy wyczerpujący referat, poświęcony powyższemu zagadnieniu a zakończony ogólnymi konkluzjami i wynikającymi z nich określonymi wnioskami.

Niech mi będzie wolno, Panowie, przedstawić Wam skrót referatu, jako wstęp do dyskusji nad nim.

Jako punkt wyjścia przyjęli referenci twierdzenie, że technika obecna robi postępy nie tylko co do ilości, ale i jakości wytworów i urządzeń do tego stopnia, że projektowanie i wykonanie instalacji narzuca konieczność współpracy między kierownikiem (architekta naprzykład) i specjalistą.

Referenci wybrali z pomiędzy wielu gałęzi techniki, dla których taka współpraca jest uważana za potrzebną, dziedzinę ogrzewania centralnego i wentylacji, aby w niej badać, tytułem próby, podaną wyżej sprawę współpracy.

Przyczyną powyższego wyboru było to, że w dziedzinie centralnego ogrzewania i wentylacji taka współpraca jest coraz częstsza i może być stwierdzoną w Holandji.

Ankieta została objęta głównymi Państwami Europy. Ameryka zaś nadesłała jedynie tylko pewne wskazówki. Rezultaty ankiety możemy streścić w paru słowach w sposób następujący:

1) Sytuacja inżyniera doradcy w dziedzinie centralnego ogrzewania i wentylacji pozostawia dużo do życzenia w większości krajów europejskich, gdyż znaczenie współpracy z bezstronnym doradcą nie jest dostatecznie zrozumiane, wskutek przeciwdziałania niektórych grup zainteresowanych.

Trzeba tu przytoczyć, jako pomyślny wyjątek, kraje Skandynawskie, gdzie najlepiej rozumiano konieczność współpracy inżynierów-doradców przy wykonywaniu ważniejszych instalacyj. Sytuacja w Ameryce jest też nieco lepszą, ponieważ banki, które angażują swe kapitały, wymagają zwykle współpracy specjalisty.

2) Współpraca pomiędzy architektami, inżynierami doradcami i instalatorami jest uznana we wszystkich krajach, jako warunek nieodzowny do szybkiego rozwoju.

Reszta krajów przyklasnęła idei zorganizowania takiej współpracy.

Po zaznajomieniu się ze stanem sprawy na terenie międzynarodowym, referenci przedstawili w III rozdziale swego referatu stan sprawy w Holandji.

a) Zarządzenia przygotowawcze do współpracy tych trzech grup.

W 1925 r., z inicjatywy Stowarzyszenia Holenderskiego Przemysłu Ogrzewnictwa Centralnego i jego energicznego dyrektora pana Veenstra, powstał Komitet, złożony z przedstawicieli Zjednoczenia Architektów Holenderskich, Stowarzyszenia Holenderskich Inżynierów Doradców i wspomnianego Stowarzyszenia Instalatorów. Rezultatem prac powyższej Komisji było opublikowanie wspólnej broszury, w której przedstawiono w sposób przekonujący konieczność współpracy tych trzech grup, przy zachowaniu niezależności każdej z nich.

W rezultacie podano 8 następujących punktów, które mogą być uważane za dyrektywę do tej współpracy, koniecznej ze względu na dobro ogólne.

Oto są te punkty:

1) Ze względu na stan obecny przemysłu ogrzewalnictwa i mając na względzie szybki jego rozwój, który jest pożądanym ze względu na dobro ogólne, należy pochwalić próby szukania takiej metody pracy, któraby przyczyniła się do rozwoju specjalności i poparła tych, którzy w niej pracują.

2) Sprawa ogrzewania centralnego nie ogranicza się do lokalnych instalacyj, ale w większości wypadków dotyczy całego budynku. Dla rozwiązania zagadnienia trzeba uwzględnić znaczenie wszystkich trzech czynników decydujących: architekturę, technikę ogrzewalniczą i oszczędność. Na tej uwadze opiera się przekonanie, że ogólnie nie można osiągnąć dobrych wyników, bez współdziałania pomiędzy architektami, inżynierami - doradcami i instalatorami.

3) Dla tej współpracy nie proponuje się opracowania prawideł, któreby były natychmiast obowiązkowo stosowane. Przeciwnie należy opracować jedynie metody współpracy i zalecać je do stosowania, będąc pewnymi, że w zastosowaniu do ogrzewnictwa wejdą one w życie.

4) Jako główne wytyczne tej współpracy należy wymienić następujące zasady:

że zawód może rozwijać się swobodnie,

że instalacje będą wykonane w sposób najbardziej zastosowany do obiektu,

że koszty będą umiarkowane.

5) Dlatego są zalecane następujące środki:

wskazać sposób składania ofert, stosując konkursy, z przysądzeniem i wykonaniem.

Nakreślić prawidłą, które winny być zachowane zawsze, pozostawiając jednak możliwość uzupełniania ich w wypadkach nieprzewidzianych.

6) Przyjmując taką metodę pracy można zredukować ilość ofert i zmniejszyć przez to koszty ogólne. Wymaganie powtórnej oferty lub dopełnienia do oferty wydaje się nam nie tylko niepożądanym, ale i zupełnie nie na miejscu.

7) Co się tyczy sprawy opracowywania projektów, to ponieważ klient płaci za projekt ze swej kieszeni, przeto nie jest korzystnym ze względów zawodowych powierzać opracowywanie projektów instalatorom.

We wszystkich wypadkach koniecznym jest stosowanie szkicowego obliczenia wydatków, związanych z wykonaniem projektu.

8) Należy zalecić stosowanie opieki nad projektami, jako stanowiącymi pracę intelektualną tych, którzy je wykonali.

b) Komitet Centralny utworzony przez trzy grupy do opracowania przewodnika dla instalacji ogrzewalnych i wentylacyjnych.

Jako rezultat prac Komitetu studującego sprawę współpracy trzech grup zdecydowano utworzenie Komitetu dla opracowania przewodnika, dotyczącego ogrzewania centralnego, zaopatrzenia w ciepłą wodę i wentylacji.

Celem tego przewodnika jest chęć dania ogólnych wskazówek, które jako projekt prowizoryczny mogłoby pomódz architekcie w uwzględnieniu wymagań, które budowa musi zadowolnić w wykonaniu ogrzewania centralnego, zaopatrywania w gorącą wodę i dobrą wentylację.

Komitet po rozpoczęciu prac zaproponował mówić w przewodniku o następujących zasadniczych punktach.

Budowle. Sytuacja, konstrukcja, porowatość materiałów, wpływ lokalnych warunków, systemy ogrzewania, przeciętne zużycie paliwa, wymiary i budowa kominów, przewodów i t. p., miejsca potrzebne dla aparatów, przewodów, systemy wentylacji.

Instalacje. Ogrzewanie miejscowe i centralne, zaopatrzenie w gorącą wodę, wentylacja i t. d. Wskazówki dotyczące materiałów i akcesorii.

Rzeczywiście, projekty i prace tej Komisji poraz pierwszy zapoczątkowały współpracę wspomnianą praktyczną i organizacyjną powyższych trzech grup.

c) Instytut ciepły i jego praca termotechniczna.

Dzięki inicjatywie Stowarzyszenia Instalatorów, siedem Stowarzyszeń założyło w 1927 roku Instytut dla popierania badań naukowych i technicznych w zastosowaniu do techniki ciepłej i wentylacji.

W referacie, o którym mówiłem na początku, znajduje się odzwierciedlenie prac naukowych, wykonanych w Instytucie, a skierowanych do podniesienia poziomu techniki ogrzewniczej w Holandji oraz rezultaty współpracy praktycznej na polu techniki i przemysłu.

Ten skrót referatu, przedstawiony Wam Panowie, pozwala mi stwierdzić, że w tem co się tyczy współpracy kierowników z inżynierami

rami-doradcami w dziedzinie ogrzewania centralnego i wentylacji Holandja jest na tej samej drodze postępu, co i inne Państwa.

Będę jednak nie szczerym, jeżeli nie stwierdzę, że zrobiono narażenie dopiero pierwsze kroki na długiej drodze prowadzącej do zrealizowania tej współpracy, której celem jest uzyskanie lepszych wyników dla klientów.

Jeśli jednak ta droga jest długa, to miejmy nadzieję, że przebedziemy ją równie szybko, jak szybko wzrasta zrozumienie znaczenia zastosowania techniki we wszystkich warstwach społeczeństwa.

Jeśli nasze poczynania, przedstawione powyżej, zachęcą innych członków Międzynarodowej Federacji Inżynierów Doradców do stosowania takiej współpracy nie tylko w dziedzinie ogrzewania i wentylacji, ale i w innych dziedzinach stosowanej techniki, to referat ten usprawiedliwi swe zgłoszenie na IV-ty Kongres i autorowie otrzymają dostateczną nagrodę za swą pracę.

W celu przedstawienia Kongresowi jaknajbardziej praktycznych rezultatów, autorowie opracowali następujące wnioski.

I. WNIOSEK.

IV-ty Kongres Międzynarodowy Inżynierów Doradców po zapoznaniu się z referatem o współpracy pomiędzy Inżynierami Doradcami, Architektami i Instalatorami w dziedzinie ogrzewania centralnego i wentylacji powziął następujące zasady:

1) Leży to w interesie klienta, aby Inżynier Doradca wniósł swe doświadczone uwagi zarówno do projektu jak i do wykonania budynków, szczególnie kiedy chodzi o większe objekty.

2) Interes klienta wymaga również zorganizowanej współpracy pomiędzy architektami, inż. doradcami i instalatorami.

3) Ta zorganizowana współpraca winna odbywać się pod kierownictwem architekta.

4) Taka zorganizowana współpraca winna mieć za podstawę proste i subtelne zasady oddające słuszość doświadczeniu i nie mieć charakteru przepisów obowiązujących.

5) Klienci, oddając prowadzenie ważniejszych robót, winni żądać stosowania współpracy tych trzech grup, które winne współpracować, stosując przyjęte powyżej zasady.

II. WNIOSEK.

Kongres uchwała komunikat zawierający powyższe uchwały przesłać do organizacji różnych Państw, prosić o ich opublikowanie

Uwagi pod adresem zarządów gmin.

L. Gembarzewski

I. Radziszewski.

Na zasadzie rozporządzenia p. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16.III.1928 (Dziennik Ustaw Rz. P. Nr. 32, poz. 310) gminy obowiązane są mieć pieczęć nad należytem zaopatrzeniem ludności w wodę i nad właściwym usuwaniem odpadków i wód ściekowych.

Rozporządzenie to przewiduje przede wszystkim konieczność zaopatrzenia się w projekty powyższych urządzeń sanitarnych. We-

dług tych projektów gminy w miarę posiadanych środków mają stopniowo wykonywać te, tak ważne dla zdrowia ludności, urządzenia.

Niektóre gminy, pragnąc otrzymać projekt wodociągów lub kanalizacji, wzywają przez ogłoszenia w dziennikach do składania projektów i kosztorysów na zamierzone urządzenia sanitarne.

Zarządy Gmin, tą drogą postępując, łudzą się jeśli przypuszczają, że w ten sposób otrzymają materiał przydatny do skorzystania z niego w przyszłości.

Nieporozumienie to wynika z niedostatecznego uświadomienia sobie tego, że projekt zarówno wodociągów, jak i kanalizacji, wymaga dokładnego zaznajomienia się autora z warunkami topograficznymi i hydrologicznymi nie tylko samego miasta, lecz zazwyczaj, bliższej a nieraz dalszej okolicy. Gruntowne studja wstępne wymagają zdjęć, pomiarów, niwelacji miejscowości, wielu badań wiertniczych, próbnych pompowań, zwykle długotrwałych, analiz chemicznych i bakteriologicznych i t. d. i t. d.

Dopiero na podstawie zebranych materiałów można przystąpić do opracowania projektu, które związane jest z dokonywaniem wielu żmudnych obliczeń, wielokrotnych prób i zmian w zarysowywującym się projekcie w celu znalezienia najkorzystniejszego rozwiązania.

Wszystko to wymaga, oczywiście, poza znajomością rzeczy, znacznego nakładu pracy wieloosobowej, dłuższego czasu — a więc i pewnych kosztów, nieraz dość poważnych.

Takiej roboty odpowiedzialnej — sumiennie i starannie nikt darmo nie wykona.

Nie można też liczyć na to, aby do bezpłatnego wykonania poważnego projektu dały się nakłonić przedsiębiorstwa budowlane lub biura techniczne, które, przystępując do konkurencji, nie mogą przecież wszystkie na otrzymanie robót liczyć.

Ogłaszane nieraz konkursy z „nagrodami“ za najlepiej wykonany projekt też nie doprowadzają do celu, gdyż:

- 1) przy braku wstępnych studjów wartość całej pracy jest problematyczną;
- 2) trudno wymagać, aby rzeczywiście poważni wykonawcy podjęli się kosztownej i odpowiedzialnej pracy, nie mając zapewnienia otrzymania zwrotu kosztów i opłacenia swojego czasu, a liczyliby tylko na możliwość otrzymania „nagrody“ (zwykle stanowiącej mały ułamek własnych kosztów wykonawcy projektu).

Z powyższych uwag wynika wskazówka, jak Zarząd Gminy może zapewnić sobie otrzymanie wartościowego projektu urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.

1. Przedewszystkiem Zarząd Gminy winien na własny rachunek wykonać studja potrzebne do przyszłego projektu. Studja te winny być rozważnie i umiejętnie prowadzone, aby z jednej strony, zebrać dostateczny i pewny materiał do projektu, a z drugiej strony nie narażać gminy na niepotrzebne wydatki. Do kierowania temi robotami, które mogą potrwać czas dłuższy, należy wezwać pomocy doświadczonego w tym zakresie inżyniera.

2. Po uporządkowaniu i zestawieniu całego materiału, otrzy-

manego na zasadzie powyższych studjów, Zarząd Gminy wzywa doświadczonego inżyniera samodzielnego, (może być nim poprzedni kierownik studjów), któryby na podstawie zebranego materiału wykonał projekt w terminie, za sumę i na warunkach, które określić winna odpowiednia umowa.

Wezwany projektodawca winien dokładnie poznać warunki miejscowe, któreby wskazały mu potrzebny zakres robót, stopniowy rozwój i rozszerzanie urządzeń w miarę rozrostu gminy i środków.

W umowie może też być zastrzeżone, że projekt będzie podleżał krytyce rzeczoznawców, których Gmina zaprosi oraz, że potrzebne i uzasadnione zmiany będą przez projektodawcę w ostatecznym projekcie uwzględnione.

Powyższą drogą otrzyma się projekt przemyślany, najbardziej odpowiadający miejscowym warunkom obecnym i przyszłym.

Po zatwierdzeniu przez Władze tak wykonanego projektu Gmina będzie mogła, w miarę posiadanych środków, do robót przystępować

Referat o współpracy i akcji na terenie międzynarodowym.

Zgłoszony na III-ci Kongres FIS'a w Sofji w 1928 r. przez Inż. R. M. Awramowicza, Prezesa FIS'a i SIAY.

Jedną z pierwszych i najstarszych form współpracy na terenie międzynarodowym, jest akcja wśród ludzi tego samego gatunku i stanu. Przed dokonaniem najprymitywniejszych, praktycznych prac w czasach przedhistorycznych, nasi przodkowie, stosując przerzucone trzony drzew, jako mosty, dążyli już do wzajemnego zbliżenia i wymiany swych opinii, myśli i rad. Wskutek pracy ludzi o specjalnych skłonnościach oraz inżynierów, w dzisiejszym słowa tego znaczeniu, w czasach obecnych zostały stworzone warunki do osiągnięcia szybkiej komunikacji i szybkiej wymiany dóbr moralnych i materialnych, tak, że dzisiaj nie tylko szybki rozwój narodów stał się możliwym, ale umożliwiło to również przemianę świata w jedną całość pod względem ekonomicznym i cywilizacyjnym. W dziedzinie polityki stwierdzamy, że tarcia i trudności stale się zmniejszają.

Według naszego skromnego przewidywania, nie dalekim jest dzień, gdy i pod względem politycznym ludzkość będzie stanowić również jedną całość.

Pracy i wynalazkom inżynierów i techników zawdzięczamy, honor i sławę stworzenia tych warunków.

Wystarczy tu wspomnieć tylko o znaczeniu wynalezienia lokomotywy i zastosowania pary co zrewolucjonizowało świat, oswabdzając człowieka od tyranji lokalności i powodując powstanie nowej organizacji administracji państwowej na nowych socjalnych, ekonomicznych, humanitarnych podstawach, na miejsce dawnego systemu feudalno-absolutystycznego, opartego na srogości i sile.

Wynalezienie i zastosowanie telegrafu i telefonu oraz ostatnie wynalazki, jak samochody, lotnictwo i radio, pomagają do zwalczania

nia odległości i przestrzeni pomiędzy ludźmi i narodami i zbliżają ich do bliskiego sąsiedztwa.

Wywiera to naturalnie dobry wpływ na ludzkość, narody i oddzielne jednostki, a jest do zawdzięczenia genjuszowi i pracy inżynierów i techników. Im też zawdzięcza ludzkość możliwość odbywania konferencji i Kongresów, zawiązywania Międzynarodowych Towarzystw, oraz zostały umożliwione pośrednie i bezpośrednie impulsy potrzebne do zawierania aktów i konwencji międzynarodowych.

Ważniejszym jednak wynikiem jest umożliwienie dla narodów i jednostek wzajemnego zbliżenia się i poznania, co pociąga za sobą konieczność wzajemnego szanowania się i cenięcia oraz powoduje daleko posuniętą wzajemną współpracę.

Tu się też znajduje najważniejszy punkt usług, oddanych ludzkości przez skromnych pracowników naszego stanu. Tymczasem widzimy, że prawie nigdzie ani sytuacja, ani rola inżyniera nie jest zadawalniająca, nie jest dostatecznie oceniona, podczas gdy inni są wynagradzani i zbierają sławę i nagrody.

Musimy jednak skonstatować, że im Państwo jest bardziej cywilizowane, tem inżynier jest bardziej ceniony i szanowany, gdyż powoduje to tem szybszy postęp i cywilizację Państwa.

Musimy jednak przyznać, że sam inżynier, wskutek swej skromności, która jest cechą prawdziwej i głębokiej inteligencji, oraz z powodu oddania się swej pracy, nie umiał skorzystać ze swego genjuszu, ze swych wynalazków i prac, a tem mniej potrafił zdobyć odpowiednią pozycję socjalną w życiu publicznym i politycznym, i wywierać wpływ na bieg prac socjalnych, administracyjnych i politycznych w Państwie.

Podaliśmy powyżej, krótki zarys prac i zasług, dokonanych przez ludzi naszego stanu dla dobra ludzkości i jednostek w szczególności. Oczywiście dajemy tu pobieżny obraz, gdyż w tej kwestji możnaby powiedzieć o wiele więcej.

W naszej Federacji Inżynierów Słowiańskich, która trzeba się spodziewać rozszerzy się w Międzynarodową, mamy bazę i podstawę do realizowania powyższych stosunków międzynarodowych pomiędzy Stowarzyszeniami Technicznymi.

Naszej Federacji przypada honor zapoczątkowania tej współpracy.

Prezydjum FIS'a na którego czele mam zaszczyt i przyjemność się znajdować, podjęło już pierwsze kroki w tym kierunku. Są one zaznaczone w sprawozdaniu FIS'a za rok bieżący, pozwolę jednak dla jasności pokrótce je zobrazować.

Prezydjum FIS'a, zgodnie z uchwałami, zaczęło przygotowywać pierwsze kroki na drodze urzeczywistnienia szerokiej współpracy inżynierów. Wskutek powyższego Prezydjum FIS'a otrzymało propozycję Związku Syndykatu Inżynierów Francuskich utworzenia Międzynarodowej Federacji Inżynierów. Prezydjum, po zasięgnięciu opinii wszystkich bratnich Stowarzyszeń FIS'a, wyraziło swą zasadniczą zgodę na powyższą propozycję.

Jednocześnie Prezydjum zapytało Związek Syndykatów, jak i w jakiej formie wyobrażają sobie oni zrealizowanie powyższej Federacji.

W międzyczasie Stowarzyszenie Inżynierów i Architektów w Jugosławji otrzymało pismo od Stowarzyszenia Inżynierów Amerykańskich w Chicago, w którym proszą oni o podanie danych, dotyczących stanu materialnego inżynierów w Królestwie S. K. i S.

W celu nawiązania kontaktu ze Stowarzyszeniami z poza FIS'u Prezydjum S. I. A. Y. opracowało tłumaczenia swego Statutu, praw o urzędnikach państwowych, które regulują położenie inżynierów w służbie państwowej w Jugosławji, i pozatem krótki referat o położeniu inżynierów prywatnych, oraz dane, dające obraz ich sposobu życia. Prezydjum wysłało te dane do głównych Stowarzyszeń Inżynierskich w Europie, a również w Ameryce i Japonji z prośbą o zakomunikowanie swych opinji, oraz wszelkich wiadomości, które mogą być pożytecznymi dla Stowarzyszenia i poszczególnych jego członków.

Niektóre Stowarzyszenia już nadesłały swe odpowiedzi z załącznikami. List do Stowarzyszenia Inżynierów w Angli nie doszedł, gdyż nie istnieje tam jedno Stowarzyszenie Inżynierów, a każda dziedzina techniki posiada swoje stowarzyszenie inżynierskie.

Stowarzyszenie Inżynierów Niemieckich odpowiedziało, że jest oparte na zasadach czysto naukowych i kwestjami ekonomicznymi i politycznymi zajmować się nie będzie.

Stowarzyszenie Inżynierów Włoskich, potwierdzając odbiór nasyżych danych, przesłało w drodze wymiany swój Statut i wiele numerów okazowych swego organu.

Dokładne wiadomości nadesłał Związek Syndykatów Inżynierskich we Francji, który przyjmując pod uwagę komunikat inżynierów niemieckich, podkreśla jeszcze raz, że inicjatywa utworzenia M. F. I. winna spoczywać nadal w rękach FIS'a i Związku Syndykatów Inżynierskich we Francji, któryby się dołączył do FIS'a. Wobec tego Prezydjum FIS'a nie znalazło sprzeciwu do utworzenia M. F. I. tembardziej, że propozycja Związku Syndykatów Inżynierskich we Francji, jest wielce sympatyczną i wierzy, że należy tę sprawę prowadzić nadal w drodze korespondencji, propagując ideę M. F. I. wśród reszty Stowarzyszeń z poza FIS'a.

Pożądaniem bowiem jest, aby M. F. I. posiadało jaknajwięcej członków założycieli. Jednym z motywów, powodujących konieczność powołania do życia takiej Federacji, jest ten, że będzie ona mogła wysłać swych przedstawicieli i reprezentować inżynierów w Międzynarodowem Biurze Pracy przy Lidze Narodów.

Praca FIS'a zwróciła uwagę Międzynarodowego Biura Pracy przy Lidze Narodów i wobec tego Prezydjum FIS'a przesłało dane o FIS'ie, załączając Statut, oraz pokreślając, że jednym z głównych celów FIS'a jest doprowadzenie do najszerzej pojętej międzynarodowej współpracy inżynierów.

Kancelarja Biura Pracy nadesłała podziękowanie za przesłane wiadomości, nadmienając, że są one nadzwyczaj interesujące.

Działalność Fis'a w drugim roku istnienia w dziedzinie normalizacji.

Referat Inżynierów Czeskosłowackich wygłoszony przez Inż. K. Juli-
sza na III-im Kongresie FIS'a w Sofji w 1928 r.

W ubiegłym roku inżynierowie czeskosłowaccy studjowali sprawę współpracy narodów słowiańskich w dziedzinie normalizacji. Choć jeszcze nie jesteśmy w stanie podać rezultatów pracy w tej dziedzinie, ze względu na doniosłość i obszerność zagadnienia, to jednak można stwierdzić z zadowoleniem, że wspólna praca nad zagadnieniami normalizacji pogłębiła się i wzmocniła. Ten fakt jest znamieny, albowiem współpraca inżynierów słowiańskich w dziedzinie normalizacji, która jest jednym z zadań FIS'a, może być uważaną za najskuteczniejszy środek do zbliżenia ekonomicznego krajów słowiańskich. Zbliżenie to dotychczas nie rozwinęło się w tej mierze, w jakiej należy go oczekiwać ze względu na wspólnotę kulturalną i polityczną krajów słowiańskich, wypływającą z pokrewieństwa etnicznego.

Rozwój techniczny i ekonomiczny krajów słowiańskich zrobił wielki krok po wojnie, ale nie zdobył jeszcze dostatecznego oparcia i pewności. Spowodowane to jest brakiem znajomości swych możliwości handlowych i ekonomicznych w nowym układzie życia gospodarczego.

Do nas i do naszej pracy należy współdziałanie w celu poznania wzajemnego naszych zasobów sił technicznych i stworzenie w ten sposób naturalnej podstawy do najściślejszych stosunków ekonomicznych. Najlepszym sposobem do osiągnięcia tego celu jest bezwzględnie normalizacja, która najlepiej odzwierciedla stan prac technicznych w danym kraju. Stosując przykłady narodów zachodnich, które posługują się normalizacją w celu utrwalenia swych zdobyczy handlowych, musimy naszą normalizację uważać za sposób przedstawienia wyników naszej pracy technicznej nie tylko słowiańskim narodom, ale i wielkim narodom Zachodu, w sposób, opierający się na nauce i doświadczeniu, a zatem w sposób budzący zupełne zaufanie.

Wobec powyższego niezbędnem jest poświęcić jaknajwięcej uwagi pracom nad normalizacją w krajach słowiańskich. W roku ubiegłym nasze wysiłki były skierowane do stworzenia instytucji, opracowującej narodową normalizację w Jugosławji. Jesteśmy szczęśliwi, mogąc stwierdzić, że te usiłowania spotkały wielki oddźwięk wśród kolegów Jugosłowiańskich i jesteśmy przekonani, znając ich inicjatywę i talent twórczy, że w krótkim czasie stworzą Komitet Normalizacyjny w Jugosławji.

Jednak rozpoczęta normalizacja nie powinna pozostawać jedynie w ramach Związków Inżynierskich, które jedynie mogą propagować tę pracę i tworzyć odpowiednie warunki.

Dotychczas normalizacja nosiła charakter przede wszystkim techniczny i przemysłowy i dlatego narody słowiańskie, a szczególnie Jugosławja i Bułgarja, w których przemysł nie zajmuje dominującego stanowiska w gospodarce narodowej, nie uważały normaliza-

cji za rzecz niezbędną i pilną. Jednakże ten pogląd nie jest słuszną oceną normalizacji. Otóż normalizacja poza wytworami przemysłowymi obejmuje również wytwory rolnicze. Można stworzyć normy dla zboża, mąki, owoców, win, tytoniu, chmielu, lnu i t. d., to znaczy dla produktów, stanowiących najważniejsze pozycje w eksporcie i przez to decydujące o równowadze bilansu handlowego Jugosławii i Bułgarii. Dlatego też winne te bratnie kraje zwrócić baczną uwagę na zyski, osiągnięte przez znormalizowanie powyższych produktów.

Nawiązując do działalności FIS'a w tej dziedzinie, proponujemy aby FIS pomagała wszelkimi środkami do powstawania organizacji narodowych normalizacyjnych w tych krajach słowiańskich, które własnej normalizacji jeszcze nie posiadają. Jest to wielkie zadanie użytecznej współpracy inżynierów słowiańskich, bez zrealizowania którego będzie trudną do urzeczywistnienia idea zbliżenia ekonomicznego krajów słowiańskich.

To też nasza działalność w roku ubiegłym była skierowaną w tym kierunku. Zwróciliśmy się do Związków Narodowych z prośbą przedstawiania sprawozdań z prac Komitetów Normalizacyjnych, lub stanu sprawy ich utworzenia. Nasze poczynania spotkały się z uznaniem, z czego wynika, że powinniśmy nadal kroczyć po tak wytkniętej drodze.

Wyciągi ze sprawozdań winne być drukowane co parę miesięcy i zawierać:

- 1) Normy wydane z ich umotywowaniem.
- 2) Rezultaty wprowadzenia normalizacji (ekonomiczne korzyści, ułatwienia dla handlu i t. d.).
- 3) Skróty rozważań teoretycznych i praktycznych, służących jako podstawy do opracowywania norm.

Prócz tych zagadnień organa Związków mogą ogłaszać wiadomości o źródłach zakupu i służyć, jako poradnik dla kupców zagranicznych.

Słownik techniczny słowiański.

Drugi Kongres FIS'a w Zagrzebiu zdecydował o konieczności wydania słownika technicznego słowiańskiego.

Redagowanie zostało powierzone Komisji Normalizacyjnej FIS'a, która spoczywa w rękach inżynierów Czechosłowackich. Jest to sprawa bezwzględnie pilna i konieczna, ale urzeczywistnienie wymaga długiej i żmudnej paroletniej pracy, współdziałania jaknajszerszych warstw inżynierów słowiańskich i nie da rezultatów, jeżeli nie będzie prowadzoną nader systematycznie.

Nasi inżynierowie po długich dyskusjach i rozważaniach doszli do następujących wniosków:

- 1) Słownik winien zawierać terminologję techniczną po bułgarsku, jugosłowiańsku, polsku, rosyjsku i po czesku.

Pozatem dobrze jest dodać jeden z języków światowych, t. zn. angielski lub francuski. W końcu słownik może obejmować nietylko kraje słowiańskie ale wschodnie.

- 2) Należy dodać wyjaśnienie terminu lub szkic wyjaśniający
- 3) Proponujemy stosować metodę zastosowaną przy układaniu słownika Schломann - Oldenburg, który zawiera już terminy rosyj-

skie. W każdym roku FIS uchwali dla każdego kraju litery alfabetu, które mają być w następnym roku opracowane. Dla zafiksowania terminologii proponujemy powołać przy każdym Związku Narodowym Komisję do terminologii technicznej, złożonej z inżynierów, praktyków, profesorów i filologów.

W krajach w których istnieją instytucje zajmujące się sprawami słownictwa proponujemy nawiązać kontakt z temi instytucjami. W wypadkach gdy trzeba stworzyć nowe słowo proponujemy kierować się względami praktycznymi. Szczegóły pracy zostaną opracowane przez inżynierów czechosłowackich i zakomunikowane pozostałym Związkom.

Techniczna literatura słowiańska i jej wzajemna wymiana.

Inż. K. Trendafilew

Skrót referatu na III-ci Kongres FIS'a w dn. od 22 do 24 sierpnia 1928.

Na ogólnem zebraniu Federacji Słowiańskich Inżynierów, które się odbyło w gmachu Wyższej Szkoły Technicznej w Zagrzebiu w dniu 12 lipca 1927 r., p. Prezes Inż. Awramowicz postawił sprawę porządku obrad obecnego Kongresu, a p. inż. Rybicki przypomniał, że jeszcze na I-ym Kongresie w Warszawie były powzięte decyzje w sprawie prac FIS'a.

Główne tematy do opracowania są następujące:

I. Standaryzacja i normalizacja, jak również sprawa wspólnego słownictwa.

II. Stanowisko inżynierów i architektów w krajach Słowiańskich, oraz warunki ich pracy w służbie rządowej i prywatnej.

III. Techniczna literatura i jej wzajemna wymiana.

W związku z tym tematem p. Inż. Rodowicz zaproponował w Zagrzebiu, aby ogłaszać w organach Związków Narodowych dane dotyczące działalności technicznej na Słowiańszczyźnie, zaś p. Inż. Gnoński zwrócił uwagę na konieczność współpracy w dziedzinie międzynarodowej. Jugosłowiańscy inżynierowie zaproponowali opracować wspólną techniczną terminologję dla Słowian. Prócz tego zaproponowano wydawanie bibliografji prac technicznych słowiańskich; wprowadzenie wykładów języków słowiańskich na wyższych uczelniach technicznych i wprowadzenia wymiany słowiańskiej literatury technicznej.

Te trzy pierwsze zasadnicze tematy zostały postawione na porządku obrad obecnego Kongresu.

Oprócz wyżej wymienionych tematów postawiony został czwarty: „Działalność Federacji na polu międzynarodowym”.

Dla każdego z tych tematów została wyznaczona stała Komisja, której obowiązkiem było zająć się szczegółowem opracowaniem danego zagadnienia i przedstawić na obecny Kongres rezultaty swych prac wraz z wnioskami.

Mnie przypadł zaszczyt w imieniu Bułgarskiego Stowarzyszenia Inżynierów i Architektów przedłożyć opracowanie III-go tematu,

a mianowicie: **Słowiańskiej technicznej literatury i wzajemnej wymiany.**

Temat ten wymaga rozpatrzenia następujących spraw:

- 1) Ogłaszania sprawozdań z działalności technicznej poszczególnych Krajów Słowiańskich w ich fachowych organach.
- 2) Udziału Słowiańskich inżynierów i architektów na polu pracy międzynarodowej.
- 3) Opracowania wspólnej słowiańskiej terminologii technicznej.
- 4) Słowiańska bibliografia techniczna.
- 5) Wprowadzenia wykładania języków słowiańskich na Słowiańskich Wyższych Uczelniach Technicznych.
- 6) Wzajemnej wymiany literatury technicznej między narodami Słowiańskimi.

Postaram się w miarę możliwości przedstawić krótkie wiadomości oraz następujące propozycje, wynikające z powyższych zadań. Nie jest to iluzją, że w najbliższym czasie osiągniemy duże wyniki, a ten niewielki nawet zakres działania, który narazie uchwalimy, odegra rolę fundamentu pod święty gmach słowiańskiej solidarności i współpracy.

1. Ogłaszanie wiadomości o działalności technicznej w Słowiańskich pismach.

Wielkich dzieł technicznych dokonali już Słowianie bez liku. I choć wrogowie Słowiaństwa chcą ukryć to od opinii świata, jednak tak praktyczna, jak i teoretyczna działalność słowiańskich inżynierów i architektów zwraca na siebie uwagę świata. Dzieła inżynierskie dokonane przez Słowian obecnie jak również i przed wojną światową same za siebie świadczą.

W dziedzinie standaryzacji, w dziedzinie inżynierskich izb, w dziedzinie urbanizmu, nowoczesnego budownictwa, Czesi, Polacy i Jugosłowianie zajmują dziś jedno z pierwszych miejsc. Budowle w Czechach należą do najcenniejszych w dziale nowoczesnej architektury. Nowe plany Białogrodu, Bratislawy i wielu innych miast zwracają na siebie uwagę, jako wybitne dzieła z dziedziny urbanizmu w Jugosławji.

Za wszystkie powyższe i wiele nie wymienionych prac technicznych słowiańskich powinniśmy zdobyć uznanie również niesłowiańskich sfer technicznych.

Powinniśmy nawiązać korespondencyjny kontakt w celu wzajemnego informowania o ważniejszych dziełach, dokonanych na Słowiańszczyźnie, oraz wykorzystania wzajemnych pomysłów i wyników.

My w Stowarzyszeniu Bułgarskich Inżynierów i Architektów nie możemy narzekać na brak słowiańskich czasopism technicznych, których w naszej czytelni posiadamy wiele.

2. Udział Słowiańskich inżynierów i architektów w międzynarodowej współpracy.

O ile ważną i wielką jest praca słowiańskich inżynierów i architektów, o tyle również jest ważną rzeczą ocena ich pracy przez forum międzynarodowe. W tym celu koniecznym jest udział słowiańskich inżynierów w Zjazdach i Kongresach Międzynarodowych i sko-

ordynowanie ich wysiłków w tym względzie.

Poniżej cytuję niektóre ważniejsze Kongresy, w których przedstawiciele Słowiańszczyzny brali udział:

a) W Pradze w 1924 r. w Międzynarodowym Kongresie Budownictwa i Robót Publicznych Bracia Czesi nie tylko brali liczny udział i organizowali Kongres i przez swych przedstawicieli zgłaszali referaty, ale i kierowali pracami Kongresu przez p. Arch. Benedykta i Sekret. Kopeki.

b) W Paryżu w 1925 r. w następnym Międzynarodowym Kongresie Budownictwa i Robót Publicznych, jak również w Wystawie Dekoracyjnej. Brali wówczas udział Słowianie a specjalnie Rosjanie, Czesi i Polacy.

c) W Wiedniu w 1926 r. w Międzynarodowym Kongresie Mieszkaniowym i Budownictwa Miast Słowianie wzięli aktywny udział, pozostawiając ślad swej technicznej działalności.

d) W Rzymie w 1927 r. w Międzynarodowym Kongresie Naukowej Organizacji Pracy brali udział przedstawiciele prawie wszystkich Narodów słowiańskich a mianowicie pp.: Hawanek, Brdlig, Haza Spaczek i Simler, z Czechosłowacji, Kursin, Żusicz i Łazarowicz z Jugosławji, Adamiecki, Berkowski, Heneberg, Lisowski i Załkowski z Polski i na koniec Burdżyński i Jermański z Rosji.

Zgłoszono przytem wiele referatów przez Słowian, które zwróciły na siebie uwagę uczestników Kongresu, jak również Rządu Włoskiego.

e) w Paryżu w lipcu r. b. w Kongresie Federacji Międzynarodowej Mieszkaniowej i Budownictwa Miast. Na tem Kongresie Słowianie zgłosili szereg referatów a mianowicie:

p. Karel Bochacz z Pragi — Ceny budowy domów mieszkalnych w Czechosłowacji.

p. Kojticz Branisław — Ceny budowy domów mieszkalnych w Jugosławji;

Dr. Firlinger — Prawo i praktyczne trudności przy opracowywaniu miejskich i podmiejskich planów;

p. Maks Urban z Pragi — Masa i gęstość mieszkań w stosunku do nie zabudowanych przestrzeni.

Oto jak się rozwija udział Słowian we współpracy technicznej na polu międzynarodowym. A wielu Słowiańskich inżynierów i architektów pracuje w obecnych krajach, pod obcym sztandarem na rachunek obcych narodów?

Dlatego należy wysnuć wniosek, że wspólny skoordynowany udział Słowian we współpracy międzynarodowej przyniesie korzyść nie tylko słowiańskim narodom ale i całej ludzkości.

3. Opracowanie wspólnej terminologii technicznej.

Sprawa wprowadzenia wspólnej terminologii technicznej jest jedną z najważniejszych spraw, które zajmują się słowiańscy technicy. Ze względu na zapewnienie postępu technice słowiańskiej jest to sprawa najpilniejsza.

My Bułgarzy stoimy w tym względzie gorzej od innych Słowian. Dla nas kirylica jest świętością. Szereg Komisyj, które zajmowały się tą sprawą nie otrzymały żadnych rezultatów.

Przytaczam tu ostatnią uchwałę naszej Komisji w tej sprawie:

„Sprawa opracowania bułgarskiej terminologii technicznej datuje się od dawna. Jeszcze w r. 1923 specjalny Komitet opracował program, który służy za podstawę do tych prac. Ze słabemi siłami nasza organizacja, przy braku środków, podjęła tę sprawę społeczną ponad swoje siły. Pomimo wysiłków organizacji i jej członków nie udało się osiągnąć drogi, która doprowadziłaby do urzeczywistnienia celu. Przez przeciąg 4—5 lat na ten cel zebrano 30,000 lewów.

Zajęcie się tą sprawą Bułgarskiego Inżynerno Architektno Drużestwa nie wystarcza, gdyż jest to sprawa bardzo poważna, która nie może być załatwioną przy pomocy jedynie ofiarności poszczególnych kolegów, a nawet i Stowarzyszenia. Nie wystarcza bowiem wydrukować poszczególnych pomysły terminów. Terminy techniczne bez wyjaśnień rysunkowych i terminów zagranicznych (francuskie, niemieckie) będą niezrozumiałe.

Aby zrozumieć jaka to jest olbrzymia praca, przytaczamy, że Ministerstwo Robót Publicznych wydało Schlömana ilustrowany słownik w 6 językach: niemieckim, francuskim, angielskim, rosyjskim, włoskim i hiszpańskim. Słownik jest wydany w 16 tomach, podług różnych specjalności: mechanika, elektrotechnika, kolejnictwo, żelazobeton, budowle wodne, budownictwo i t. p. Każdy tom składa się z dwóch części: ilustrowanego słownika z terminami i wyjaśniającymi rysunkami i z działu alfabetycznego terminów. Całość zawiera około 100 000 terminów, 14 816 stron, i 28 845 rysunków i kosztuje około 11 000 lewów.

Ze swoimi wyjaśniającymi rysunkami tworzy rzeczywiście wspólny język techniczny, dla różnych narodów.

Pierwszy tom mechaniczny posiada prócz tego terminu w językach holenderskim, rumuńskim i serbskim. Prócz stałych redaktorów słownika, posiada wydawnictwo około 2.000 współpracowników w Niemczech i Zagranicą. Nowo wybrana przez Bułgarsko Inż. i Arch. Drużestwo Komisja dla opracowania terminologii technicznej na swem pierwszym posiedzeniu po dyskusji zdecydowała, że wobec wydania słownika Schlömana odpada część pracy, a mianowicie zbieranie i grupowanie rysunków i materiałów. Wystarczy bowiem dodać do tego słownika jedną kolumnę zawierającą bułgarskie terminy.

Lecz praca ta nie może być wykonaną, ani przez członków Komitetu, ani przez opłacanych pracowników, a musi być dokonaną przez zainteresowane Ministerstwa, które posiadają w swym resorcie agendy techniczne. Ministerstwa muszą przewidzieć pewne sumy na ten cel i wydelegować po jednym urzędniku techniku z wyższym wykształceniem do Komitetu. Wtedy ten Komitet będzie tym organem, który obejmie kierownictwo nad pracami, dokonywanymi przez Ministerstwa, zajmie się uzgodnieniem rezultatów, zbieraniem środków i wydawaniem słownika.

Jak będzie prowadzoną praca w Ministerstwach, jak zbierać potrzebne środki — kilkaset tysięcy lewów, — jaki udział wezmą przedstawiciele specjalności oraz oddzielni członkowie przy pracy ustalania terminologii, jaki udział wezmą filolodzy i t. d. — zdecyduje to Komitet po ustaleniu i wybraniu pewnego słownika jako wzór.

Warunkiem, który posiadać winien słownik, żeby być dostępnym dla szerokich warstw techników o wyższym i średnim wykształceniu, jest jego taniać, co powoduje konieczność niewielkiej objętości. Wskutek tego winien on zawierać tylko najkonieczniejsze słowa w jakich 4—5 językach. Dlatego też pierwszym zadaniem Komitetu jest znalezienie słownika mniej obszernego od Schlömana. Parę egzemplarzy tego słownika powinno być oddane do tych instytucyj, które zajmą się ustaleniem terminologii, a następnie ustalenie słownictwo winno być rozpatrzone w specjalnych komisjach podług grup specjalności przy udziale filologów, sprawdzone i poprawione przez te Komisje. Następnie Komitet w ten sposób opracowaną terminologję wyda.

Przytem trzeba wejść w pertraktacje z firmami wydawniczymi, w celu zbadania sprawy wydania słownika przy wykorzystaniu klisz rysunkowych i słów cudzoziemskich.

Jak się przedstawia sprawa w innych Krajach Słowiańskich nie wiem, lecz stwierdzam, że sprawa jednej ogólnej terminologii dla Słowian jest bardzo dojrzałą i sądzę, że rozwiązanie tej kwestji może być osiągnięte łatwo przez powołanie odpowiedniej ogólnosłowiańskiej Komisji, któraby przestudjowała tę sprawę i zajęła się wydaniem choćby najkrótszego słowiańskiego technicznego słownika.

4. Słowiańska bibliografja prac technicznych.

W celu zjednoczenia słowiańskich wysiłków w dziedzinie techniki, koniecznem jest utworzenie dobrej, współczesnej bibliografji technicznej. W tym celu pożądanem byłoby wydać krótki katalog słowiańskich książek technicznych i czasopism. Wpłyne to na wzajemne zapoznanie się Słowian pomiędzy sobą. My, Bułgarzy, może najwięcej korzystaliśmy ze słowiańskich podręczników technicznych innych narodów, a szczególnie z rosyjskich przedwojennych.

Nasi wybawcy w tej dziedzinie nie zapomnieli o nas w pierwszych latach naszego niepodległego życia. Świadczą o tem trzy katalogi (dwa drukowane i jeden pisany), które nasze Stow. wydało dla swej biblioteki.

Katalogi te są jasnym odbiciem pracy technicznej braci Rosjan. Inaczej przedstawia się sprawa u nas literatury czeskiej, polskiej i serbskiej.

Wiele rosyjskich czasopism i książek zapełnia szafy naszej biblioteki. Wpływ ich na wykształcenie techniczne i na wykonywanie zawodu przez bułgarskich techników jest olbrzymi.

Ważnym i możliwym do osiągnięcia wnioskiem byłaby sprawa utworzenia wspólnej słowiańskiej akademji lub biblioteki, któraby wydała wspólny słowiański katalog techniczny książek i czasopism pomiędzy Związkami i Redakcjami Słowiańskimi, które będą zobowiązane do przysyłania wydanych prac.

5. Wprowadzenie do wyższych szkół technicznych wykładów języków słowiańskich.

Gdyby nie istniały różnice alfabetów, stosowanych przez słowiańskie narody, odpadłoby wiele trudności na drodze wzajemnego pozania i odpadłaby konieczność nauczania słowiańskich języków.

Jednak rzeczywistość jest inna. Różnica alfabetów i języków stawia sztuczny mur na drodze słowiańskiego zjednoczenia.

Powzięta decyzja na przeszłym Kongresie o skierowaniu wniosków do różnych Ministerstw Oświaty w Słow. Krajach o przymusowym nauczaniu języków słowiańskich jest bardzo pożądana. Lecz od takiego rozwiązania nie możemy oczekiwać wielkich rezultatów. Wskutek trudności i ważności tej kwestji pozostawiam ją na decyzję i rozpatrzenie Kongresu.

6. Wzajemna wymiana literatury technicznej. Rozwiązanie powyższych kwestyj byłoby wielce ułatwione przez wprowadzenie stałej wymiany literatury technicznej pomiędzy Słowiańskimi Stowarzyszeniami i autorami.

Sądzę, że nie istnieją żadne przeszkody do urzeczywistnienia takiej wymiany, wystarczy dobra wola. Wystarczy w danym wypadku uczucie solidarności, jakie mają między sobą wszystkie bratnie narody. Przesyłajmy sobie bezpłatnie książki i czasopisma, a przekonamy się, że poniesione ofiary stokrotnie się zwrócą przez zwiększenie skarbcza idei Słowiańszczyzny.

My, w danym wypadku, możemy tylko dziękować i Rosjanom i Czechom i Poakom i Chorwatom i Serbom.

Nie zapomnimy o długi wdzięczności.

To są kwestje, które przedstawiam do Waszej decyzji i jestem głęboko przekonany, że wskażecie mądre i prawidłowe rozwiązanie.

W porozumieniu leży siła Słowian. Podajmy sobie ręce a wszystkie trudności będą przewyciężone dla dobra ludzkości i sławy Słowiańszczyzny.

25-cio lecie Stowarzyszenia Techników Polskich w Wilnie

W dniu 1 września r. b. odbył się w Wilnie obchód 25-cio lecia założenia Stowarzyszenia Techników Polskich w Wilnie.

Obchód rozpoczął się nabożeństwem w Kaplicy Ostrobramskiej, odprawionem przez J. E. Arc. Metropolitę Ks. Jałbrzykowskiego, przy licznych udziale członków i gości.

Następnie w lokalu Stowarzyszenia odbyła się uroczysta Akademia. Zagaił Prezes Stowarzyszenia Inż. Niewodniczański, zapraszając do Prezydium pierwszego Prezesa Stowarzyszenia i założyciela Inż. Władysława Malinowskiego.

Do Prezydium weszli pp.: Bejnarowicz, Kaszuba oraz Prezes Niewodniczański.

W swem przemówieniu Prezes Niewodniczański dał historję rozwoju oraz przegląd obecnych prac Stowarzyszenia. Podkreślmy tu tylko ważniejsze momenty.

Od r. 1903 do r. 1906 Stowarzyszenie istniało nielegalnie i prowadziło robotę konspiracyjną. W 1906 r. został zalegalizowany Statut Stowarzyszenia po wykreśleniu przez gubernatora z nazwy słowa „Polskich”.

W 1915 r. zdobywa Stowarzyszenie własny lokal. Od r. 1919 rozpoczyna się działalność Komisji Szkolnej, która otwiera kursy wieczorowe dla terminatorów, rzemieślników i robotników, pracujących w przemysłach metalowym, elektrotechnicznym i budowlanym.

Inwazja bolszewicka przerywa prace. W oswobodzonym Wilnie rozpoczyna się ona w 1921 r. na nowo.

W 1923 r. komisja szkolna reorganizuje kursy, które obecnie noszą nazwę Zawodowa Szkoła Doksztalająca Stowarzyszenia Techników Polskich w Wilnie. Szkoła posiada wydziały: mechaniczny, elektrotechniczny i budowlany. Kurs nauk trwa 3 lata. Od 1925 r. szkoła posiada warsztaty mechaniczne, elektrotechniczne i stolarskie, a od roku 1926 własną elektrownię z doświadczalnią.

W roku szkolnym 1927/28 było w szkole 210 uczni, ukończyło 34 zaś od początku istnienia szkoły ukończyło ją 138.

Obecnie personel składa się z 24 inżynierów, fachowców, nauczycieli i instruktorów. Kierownikiem szkoły od r. 1925 jest kol. Stanisław Kubilus.

Dzięki staraniom Stowarzyszenia i Komisji Szkolnej z Prezesem Kol. Bolesławem Domańskim na czele, a mianowicie na skutek memorjałów i wyjazdów delegatów, powstała w Wilnie 4-klasowa Państwowa Szkoła Techniczna (typu średniego).

Szkoła posiada oddziały: mechaniczny, budowlany, drogowy, kolejowy, meljoracyjny i mierniczy.

Następnie 30-go maja 1925 r. Stowarzyszenie uzyskuje koncesję na otwarcie kursów kierowców samochodowych, których organizacją zajął się członek Komisji Szkolnej kol. Jan Łatwis. W lipcu 1925 r. rozpoczęły się wykłady kursów pod kierunkiem kol. Ludwika Janowicza. Czas trwania nauk 3 miesiące dla zawodowych i 6 tygodni dla amatorów.

Dotychczas ukończyło kurs 438 kierowców zawodowych i 22 amatorów.

Wreszcie od września 1927 r. z inicjatywy kol. Stefana Siła-Nowickiego Stowarzyszenie przystąpiło do wydawania własnego pisma pod nazwą „Wiadomości Stow. Techników Polskich w Wilnie”, którego Nr. 10 obecnie wyszedł z druku. Należy zaznaczyć, że Redaktor tego pisma, kol. Grzegorz Merson pracuje bezinteresownie.

Prócz wspomnianej Komisji Szkolnej, poza Radą Stowarzyszenia są czynne Rada Naukowo-Techniczna, Komisja Biblioteczna, Komisja Rewizyjna i Sąd Koleżeński.

Oprócz przemówienia Prezesa Niewodniczańskiego, wygłoszono szereg powitalnych przemówień, a mianowicie p. Dworakowski w imieniu p. Wojewody, Wice-Prezes p. Czyż, Inż. Kaszuba w imieniu Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych, Prezes Dyr. Kolej. Wileńskiej Inż. Stoczewski, i w końcu ks. Prałat Żebrowski w imieniu Arcyb. Jałbrzykowskiego.

Następnie p. Jensz wygłosił odczyt o siłach wodnych Wileńszczyzny. Po odczytaniu depesz przez przewodniczącego p. Inż. Malinowskiego w imieniu samorządu wileńskiego Wice-Prezes Czyż zaprosił do elektrowni na uroczystość XXV-lecia istnienia elektrowni miejskiej.

W niedzielę o godz. 16 obchód zakończył wspólny obiad koleżeński.

SPRAWOZDANIE

z działalności Krak. Towarzystwa Technicznego za rok 1927/28.

W roku sprawozdawczym zmarł we Lwowie członek-założyciel naszego Towarzystwa ś. p. Inż. Maciej Moraczewski. Zmarły był prezesem Tow. w r. 1881, członkiem Redakcji Czasopisma w latach 1883 i 1884. Wystąpił w r. 1924. W pogrzebie we Lwowie wzięło Tow. udział przez delegata Dyr. Inż. Dudeka Henryka, który w imieniu Tow. złożył wieniec na trumnie Zmarłego. Pozatem zmarło z grona naszych członków 5-ciu, a mianowicie:

1) ś. p. Inż. Alberti Stanisław, Prof. Szkoły Przemysłowej. Członek Tow. Techn. od r. 1890. Brał czynny udział w życiu Towarzystwa — jako członek Wydziału w latach 1897, 1898, 1901, 1904 — członek Redakcji Czasopisma w r. 1898, — Skarbnik w latach 1899—1904, wreszcie jako członek Komisji Matki i i Kom. Odczytowej w r. 1909.

2) ś. p. Inż. Laske Stanisław, emer. pułkownik, członek Tow. 1901—1907 i od 1927.

3) ś. p. Inż. Nowak Karol, dyrektor fabryki cygar, członek Tow. od r. 1904.

4) ś. p. Inż. Piotrowski Władysław, st. refer. bud. O. D. R. P., członek Tow. od r. 1924.

5) ś. p. Inż. Sowiński Stanisław, Prof. Akad. Górń. — członek Tow. od 1927.

Cześć Ich pamięci!

Wystąpiło z Towarzystwa członków 3, przyjęto 26, obecny stan 515, t. j. 368 miejscowych i 147 zamiejscowych.

W okresie sprawozdawczych urządzono 15 odczytów i 10 wycieczek: patrz Nr. 1—2, str. B—6; Nr. 3 str. B—36; Nr. 5—6—7 str. B—63, prócz tego następujące wycieczki w r. b.

4.V. Zwiedzenie laboratorjum elektrycznego, maszynowego i pomiarowego Państw. Wyższej Szkoły Przemysłowej w Krakowie z prelekcją Prof. Inż. Leonarda Zglińskiego.

1.V. Do „Pałacu Prasy“.

13.V. wycieczka statkiem do Zakładów wodociągowych w Biełanach.

10.VI. Do Tarnowa — celem zwiedzenia tamt. zakładów wodociągowych oraz budującej się nowej fabryki związków azotowych.

16.VI. do centrali nowych telefonów automatycznych w Krakowie.

1.VII. Do Rudawy dla zwiedzenia robót regulacyjnych na Rudawie.

4.VII. Do kopalń węgla w Jaworznie.

Wydział Towarzystwa odbył w okresie sprawozdawczym 8 posiedzeń. Ze spraw ważniejszych zajmował się Wydział:

1) projektem ustawy o uprawnieniach inżyniera i technika — udzielając odnośnej dyrektywy delegatom na Zjazd do Sosnowca.

2) Sprawą Wydziału Architektury przy Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. W sprawie tej przesłano do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego odnośny memoriał, wypowiedziany się za utrzymaniem w Krakowie Wydziału Architektury, jednakowoż z pełnią praw i obowiązków podobnych Wydziałów politechnik.

3) Celem uczczenia obchodzonego w ub. r. jubileuszu uchwalił Wydział utworzyć stypendjum im. Macieja Moraczewskiego, na który-to fundusz przeznaczono prowizję od zbiorowego ubezpieczenia członków w Krak. Towarzystwie Wzajemnych Ubezpieczeń. Stypendjum powyższe przeznaczono dla ukończonych inżynierów na wyjazd zagranicę dla pogłębienia wiedzy technicznej. Do sprawy tej wybrano specjalny Komitet, który ma zająć się szczegółowem omówieniem i wprowadzeniem w życie tej uchwały. W tym celu rozpisana jeszcze zostanie ankieta do członków.

4) Przeprowadzono drogą ankiety sprawę zbiorowej prenumeraty „Przeglądu Technicznego“, do której zgłosiło się dotychczas przeszło 200 członków.

5) Omawiano ponownie sprawę budowy Muzeum Narodowego — zwołane w tym celu posiedzenie Komisji dla braku kompletu do skutku nie przyszło i całą sprawę w porozumieniu z Kołem Architektów odroczone do jesieni.

6) Również sprawa udziału w Powszechnej Wystawie Krajowej

w Poznaniu była kilkakrotnie przedmiotem obrad Wydziału a odnośne wnioski przesłano na Zjazd Delegatów do Grudziądza.

7) Odnośnie do zapytania Związku Pol. Zrzeszeń Technicznych w sprawie zapotrzebowania mieszkań — w związku z dopływem kapitałów zagranicznych na cele budowy — zwrócono się do miast rejonu krakowskiego i otrzymane odpowiedzi przesłano Związkowi Zrzeszeń Techn. w Warszawie.

8) Do sprawy opinii o „Prawie Budowlanem” wyznaczono na referenta Kol. Struszkiewicza.

Na wniosek pp. Kol. Prof. Inż. Sikorskiego i Inż. Pietraszkiewicza zajęto się sprawą utworzenia kursów dla dozorców meljoracyjnych — wybrano do tego specjalną Komisję, która zajmuje się obecnie przeprowadzeniem tegoż wniosku.

Towarzystwo zajęło się częściową rozsprzedażą cegiełek na odnowienie kościoła N. P. Marji — przeznaczając na ten cel z własnych funduszy zł. 50.—.

Salę Towarzystwa wynajęto na zabawy 52 razy — dochód z wynajmu 6.800 zł.

Stan funduszy Towarzystwa przedstawia się nienajgorzej i rok sprawozdawczy zamknęliśmy saldem w dochodach w kwocie około 3.500 zł.

Budżet Tow. na 1927/28 przedstawia się jak następuje (Fundusz Administracyjny):

Przychód		Rozchód
Składki Członków	7.740 zł.	Lokal 3.200 zł.
Dochód z wynajmu sali	6.800 „	Kancelarja 6.000 „
Za lokal Izba Budownic.	600 „	Biblioteka i Czytel. 3.400 „
		Związek P. Z. T. 1.950 „
		Reprezentacja . . . 300 „
		Fundusz Stypendyjny im M. Moraczewskiego . . . 300 „
Na pokrycie niedoboru		Podatki 100 „
Fundusz Domu	1.910 „	Inwentarz 1.800 „
Razem	17.050 zł.	Razem 17.050 zł.

Na mocy uchwały Wydziału przeprowadzono ogólny remont lokalu Towarzystwa Technicznego, a więc odmalowano czytelnię, kancelarję, przedpokój, sionkę, bramę wchodową i t. d. Zakupiono 8 nowych foteli jak w r. ub., naprawiono kilka foteli starych, zakupiono również kotarę do sali odczytowej i epidjaskop do wyświetlań w czasie odczytów.

Kancelarja Towarzystwa załatwiła 1.180 pism.

Z biblioteki i czytelni korzystało stosunkowo niewielu członków, aczkolwiek czytelnia zaopatrzona jest bogato w czasopisma krajowe i zagraniczne treści technicznej jak i ogólnej. Do biblioteki zakupiono „Podręcznik Inżynierski” Bryły i „Podręcznik Budowlany” Skwarczyńskiego.

Wtorkowe zebrania towarzyskie w sezonie jesiennym i zimowym gromadziły sporą ilość członków i gości czy to przy różnych grach towarzyskich, czy też w karnawale przy muzyce tanecznej. Urządzono 2 zabawy: „Wieczór Sylwestrowy” i „Zabawę Taneczną”, prócz tego „Wieczór Humoru i Pieśni” oraz 1 koncert ze współudziałem Tow. Śpiew. „Echo”.

Rada Zrzeszeń Gospodarczych odbyła w r. b. 2 posiedzenia — po zatwierdzeniu statutu przez Województwa dokonano nowych wyborów Prezydium.

Koło Elektrotechników odbyło 4 posiedzenia Zarządu i 8 posiedzeń odczytowych. Ilość członków 32.

ODEZWA

STOWARZYSZENIA TECHNIKÓW POLSKICH W WARSZAWIE.

„Wszystko dla podniesienia wytwórczości krajowej.”

Trwające od dłuższego czasu w Polsce: ujemny bilans handlowy i bezrobocie pogarszają stan gospodarczy kraju i obniżają dobrobyt społeczeństwa.

Poprawa dokonana być może jedynie zgodnym wysiłkiem całego społeczeństwa. Żadne zarządzenia władz państwowych nie będą skuteczne, gdy społeczeństwo pozostanie biernem.

Niska wytwórczość na głowę ludności polskiej i wysoki koszt jej produkcji, są to główne przyczyny ujemnego bilansu handlowego i związanego z nim bezrobocia. Wytwórczość bowiem polska nie jest w stanie obronić się przed zalewem towarami zagranicznymi i nie jest w stanie konkurować na rynkach zagranicznych.

Jakkolwiek inne czynniki, jak: cła, premje, kredyt, środki komunikacyjne, taryfy, obciążenia podatkowe i socjalne etc. etc. mają też wpływ na poprawę lub pogorszenie wytwórczości, to jednak dominującym i będącym jedynie w rękach całego społeczeństwa jest czynnik pracy wydajnej i sprawnej.

Realizując więc, dla poprawy, hasło: „wszystko dla podniesienia wytwórczości krajowej”

wyrzeknijmy się towarów obcych, gdyż takie w kraju są produkowane, strońmy od towarów obcych, gdy bez nich obejść się dziś możemy, a jednocześnie współdziałajmy wszędzie i bezwzględnie z podniesieniem wydajności i sprawności gospodarczej społeczeństwa wszelkimi dostępnymi środkami.

gdyż usunięcie z rynku towarów obcych bez wydatnego zasilenia go jednocześnie towarami krajowymi, zarówno dobrymi i tanimi, wywoła drożyznę, mogącą pogorszyć znacznie nasze położenie gospodarcze.

Podnieść wydajność i sprawność gospodarczą społeczeństwa zdołamy, gdy każdy technik Rzeczypospolitej na każdym stanowisku usuwać będzie istniejące marnotrawstwo czasu, materiałów i energii i wykorzystywać będzie swój czas w ten sposób, iż w jednostkę czasu wykona od dziś znacznie więcej.

A wtedy środki podejmowane przez czynniki obywatelskie łącznie z państwem, podniosą wytwórczość całego społeczeństwa,

obniżą ceny, zwiększą konsumpcję, zmniejszą bezrobocie i przyczynią się do trwałej poprawy stanu gospodarczego Państwa.

ZE STOWARZYSZENIA TECHNIKÓW POLSKICH w WARSZAWIE.

Dnia 5 października r. b. w Stowarzyszeniu Techników odbyło się pierwsze powakacyjne posiedzenie techniczne. Zebranie zagał b. min. inż. Klarner, udzielając następnie głosu prof. F. Kucharzewskiemu, który Swym odczytem inauguruje tradycyjnie sezon odczytowy u techników. W roku bież. prof. Kucharzewski przemawiał na temat: „Michał Jan Hube i jego rozprawa o obwałowaniach rzek.”

Jan Hube (ur. w 1737, zm. w 1807 r.), był jednym z wybitnych techników polskich XVIII wieku, ceniony nie tylko w kraju, ale i przez wielkich uczonych Zachodu. Między innymi prof. Kucharzewski przytoczył wyciągi korespondencji Hubego ze słynnym matematykiem Eulerem. Umysł Hubego był nadzwyczaj wszechstronny: pozostawił nam w spuściznie dzieła z zakresu rolnictwa, fizyki, matematyki, geometrii wykreślnej i budownictwa wodnego. Hube był autorem programu z fizyki dla Komisji Edukacyjnej. Jego rozprawa o obwałowaniach rzek, która uzyskała pierwszą nagrodę im. ks. Jabłonowskiego, napisana przed Eytelweinem i Prony'em, którzy pierwsi dali naukowe podstawy budownictwa wodnego, zawiera dużo cennych, nie tylko z historycznego punktu widzenia, wiadomości.

Następnie zabrał głos inż. Drzewiecki, który w krótkich słowach scharakteryzował osiągnięte wyniki i istniejące braki naszego życia gospodarczego. Zrównoważenie bilansu handlowego i zwiększenie wytwórczości są obecnie zasadniczymi postulatami. Dla ich osiągnięcia nie wystarczają wysiłki Rządu, konieczna jest współpraca całego społeczeństwa. Tezy, stawiane przez inż. Drzewieckiego zyskały jednogłośnie uznanie zebrania.

Dnia 12 października r. b. w Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie odbyło się posiedzenie techniczne, na którym p. inż. Br. Plebiński demonstrował film z budowy żelbetowego mostu łukowego, wykonywanego obecnie w Plongastel we Francji, a p. inż. Pruchnik wygłosił odczyt „O Polesiu”.

Posiedzenie zagał przewodniczący b. min. Klarner, witając przybyłych gości: ambasadora Francji p. Laroche'a i p. p. ministrów Kühna i Staniewicza.

Most, demonstrowany na filmie, wykonuje się według projektu inż. Freyssineta, przewyższa on prawie dwukrotnie dotychczasowe rekordy światowe, gdyż główne przęsło posiada rozpiętość 186 metrów. Całkowita długość 1.200 metrów. Dolny pomost przeznaczony jest dla kolei jednotorowej, górny — służy jako most drogowy. Maksimum ciśnienia w łuku 75 klg. na centymetr kwadratowy, metr sześć. betonu zawiera 420 klg. cementu i 23 klg. żelaza, przy obliczeniach łuku nie uwzględniano uzbrojenia. Współczynnik bezpieczeństwa wynosi 8. Montaż mostu odbywał się nie na rusztowaniach, ale wykonano na brzegu łuki drewniane i na pontonach pod-

prowadzono je do wykonanych przed tem filarów i zabetonowano. Betonowanie łuku trwało trzy godziny. Most powyższy był demonstrowany w końcu września na kongresie mostowym w Wiedniu i posłużył za podstawę dla kongresu do stwierdzenia, że przy obecnym stanie techniki przasia lukowych mostów żelbetowych mogą dochodzić do 200 m.

Pokaz filmu, zarówno jak przemówienie inż. Plebińskiego, były owacyjnie przyjęte przez zebranych, a p. min. Klarner, jako przewodniczący, odzwierciadlając nastrój zebranych, wyraził hołd dla twórczości inżynierskiej Francji.

Następnie p. inż. Próchnik wygłosił odczyt „O Polesiu”. Polesie polskie zajmuje około 56.000 klm. kw., z nich 20.000 klm. kw. bagien, Uprawa tych bagien byłaby możliwa dopiero po ich osuszeniu. Klimat i przeciętna ilość opadów na Polesiu nadają się w zupełności dla rolnictwa. Gleba Polesia, to częściowo torf, częściowo — grunta mineralne. Zaludnienie — 22 ludzi na klm. kw. Bagna poleskie dotychczas nie są dokładnie zbadane, ale śmiało można twierdzić, że torfy poleskie są wysokiej wartości, zawierają one dużo składników pożytecznych dla roślin (azotu wapna). Torfy poleskie są dotychczas niewyzyskanem bogactwem. Spadki Polesia pozwalają na jego osuszenie, a częściowe osuszenie (bez bagien pińskich) jest nawet możliwe bez regulacji Prypecí. Obecne Biuro Meljoracji Polesia opracowuje projekt osuszania i nawet wykonuje niektóre roboty. Jednocześnie z projektem technicznym opracowuje się studjum rentowności osuszenia Polesia, a stacja doświadczalna w Sarnach prowadzi doświadczenia nad uprawą torfu. Opracowanie projektu zajmie 4 lata. Przybliżony koszt meljoracji około 450 milionów złotych, a więc koszt osuszenia ha bagien — około 200 złotych.

Po odczycie p. inż. Próchnik demonstrował na przeźroczach obecny stan Polesia.

TYDZIEŃ TECHNICZNY W POLSCE.

W czasie Powszechnej Wystawy Krajowej w końcu czerwca 1929 r. organizuje się t. zw. „Tydzień Techniczny” poświęcony sprawom techniki. W ciągu „Tygodnia” odbędą się następujące zjazdy. Zjazd Federacji Inżynierów Słowiańskich (F. I. S.), Ogólny Zjazd Polskich Techników Zrzeszonych, Zjazd Delegatów Polskich Zrzeszeń technicznych, nakoniec zjazdy względnie obrady poszczególnych grup fachowych, reprezentujących liczne działy techniki: architektura, budownictwo podziemne, budowa maszyn, komunikacja, elektrotechnika, chemja, miernictwo, meljoracja i t. j. Tydzień Techniczny uwydatni rozwój polskich stowarzyszeń technicznych, które grupują się w Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych. Bezpośrednią pracą organizacji „Tygodnia”, jak również udziału w P. W. K. zajęły się miejscowe Stowarzyszenie Inżynierów i Architektów w Poznaniu i Stowarzyszenie Techników Polskich w Poznaniu oraz Koła Elektrotechników i Inżynierów Kolejowych. Informacji udziela sekretarjat Stowarzyszenia Techników, św. Marcin 21, telefon 50-71.

Sprawozdanie Krakowskiego Towarzystwa Technicznego za czas od 1 maja 1928 r. do 31 sierpnia 1928 r.

Stan członków w dniu 1 maja 1928 r.	513
Przyjęto w okresie sprawozdawczym	2
	515
Zmarło *)	2
Stan w dniu 31 sierpnia 1928 r.	513, z tego
367 miejscowych	
146 zamiejscowych.	

W okresie sprawozdawczym urządzono szereg wycieczek, a mianowicie:

4.V.1928. Zwiedzenie laboratorium elektrycznego maszynowego i pomiarowego Państw. Wyższej Szkoły Przemysłowej w Krakowie z prelekcją Prof. Inż. Leonarda Zglińskiego.

11.V. Wycieczka do „Pałacu Prasy” w Krakowie.

13.V. Wycieczka statkiem do Zakładów Wodociągowych w Bielanych.

10.V. Wycieczka do Tarnowa celem zwiedzenia tamtejszych zakładów wodociągowych oraz budującej się nowej fabryki związków azotowych.

16.VI. Wycieczka do centrali nowych telefonów automatycznych w Krakowie.

1.VII. Wycieczka do Rudawy dla zwiedzenia robót regulacyjnych na Rudawie.

4.VII. Wycieczka do kopalni węgla w Jaworznie.

Wydział odbył 2 posiedzenia:

15.V. Omawiano głównie sprawę udziału w Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu. Odnośne wnioski z tego posiedzenia przesłano na Zjazd Delegatów w Grudziądzu.

19.VI. Przedmiotem obrad różne sprawy bieżące — przede wszystkim sprawa odrestaurowania domu Towarzystwa. Odnośnie do poruszanej już swego czasu sprawy budowy Muzeum Narodowego — uchwalono zwołać odnośne posiedzenie po wakacjach letnich. Do sprawy opinii o „Prawie Budowlanem” wyznaczono na referenta Kol. Struszkiewicza.

W maju i czerwcu odbywały się jeszcze w dalszym ciągu zebrania towarzyskie wtorkowe — r uch jednak naogół słabszy. W miesiącach lipcu i sierpniu życie towarzyskie zamiera zupełnie, wskutek czego nie urządziła się żadnych zebrań ani wycieczek.

*) Zmarli: ś. p. Inż. Lasko Stanisław, emer. pułkownik, członek Tow. Tech. w latach 1901 — 1907, i od 1927.

ś. p. Inż. Nowak Karol, dyrektor fabryki cygar, członek Tow. Techn. od r. 1904.

ministracji zakładów przemysłowych. Studium poświęcone pamięci Henryka Taylora 3150 sł. + 1 rys.

P 1928. 624.04

B Przgl. Techn. Nr. 34—35.
T CHMIELOWIEC ALFONS inż. dr. Uzbrojenie łuków żelbetowych o racjonalnym kształcie. 3410 sł. + 2 rys. + 3 tabl.

P 1928. 347.771

B Przgl. Techn. Nr. 34—35 i Nr. 36.
T CZEMPIŃSKI KLEMENS, inż. Ochrona praw autorskich na wynalazki w Polsce 7410 sł.

P 1928. 626.01

B Przgl. Techn. Nr. 36.
T KOLLIS WŁADYSŁAW inż. Kilka uwag w sprawie prognozy zjawisk hydrologicznych. 1200 sł.

P 1928. 621.774.1 : 620.128.5 +

B 620.128.7.
T Przgl. Techn. Nr. 36.
GEMBARZEWSKI inż. techn. Wytrzymałość połączenia kielichowego rur żeliwnych. 1700 sł. + 3 rys.

P 1928. 629.13

B Przgl. Tech. Nr. 37.
T MOKRZYCKI prof. Porównanie osiągnięć samolotów. 3500 sł. + 2 rys.

P 1928. 338.2 (438)

B 665.56
T Przgl. Techn. Nr. 37 i Nr. 38.
HOLEWIŃSKI WACŁAW inż. Kryzys samowystarczalności naftowej w Polsce. 7450 sł. + 4 tabl.

P 1928. 331.87 (063) (438)

B Przgl. Techn. Nr. 37.
T HAUSWALD EDWIN inż. II Polski Zjazd Naukowej Organizacji w roku 1928. 4300 sł. + 1 rys.

P 1928. 338.4 (438) : 66

B Przgl. Techn. Nr. 37.
T SIENKIEWICZ NAPOLEON inż. Parę danych o stanie przemysłu chemicznego. 1550 sł. + 1 rys.

P 1928. 621.43.01

B Przgl. Tech. Nr. 38.
T HAUSWALD EDWIN inż. prof. Rozkład naprężeń w kołach zamachowych. 6300 sł. + 6 rys.

P 1928. 620.131.2

B Przgl. Tech. Nr. 38.
T KOBYLIŃSKI A. O wytrzymałości cementów krajowych. 2200 sł. + 4 rys.

P 1928. 621.165

B Przgl. Tech. Nr. 39.
T BOROWICZ W. dr. inż. prof. Przyczynki do badań odbiorczych turbin parowych. 1200 sł. + 6 rys.
Bibl. Techn. Bap. 18.10. szp. — 3

P 1928. 621.3

B Przgl. Tech. Nr. 39.
T SILBERSTEIN J. inż. Postępy budowy maszyn elektrycznych. 4500 sł. + 8 rys.

P 1928. 351.79 : 626/628 (438)

B 626/628 : 351.79 (438)
T Przgl. Tech. Nr. 39.
RÓŻAŃSKI dr. in. prof. Nowelizacja ustawy wodnej. 3100 sł.

P 1928. 629.13 (064) (44 Paryż)

B Przgl. Tech. Nr. 40.
T BIENIEK CZ. XI Międzynarodowa wystawa lotnicza w Paryżu. 2500 sł. + 7 rys.

P 1928. 51 (01)

B Przgl. Tech. Nr. 40.
T HOENE WRONSKI. Nasze rozważania metafizyki rachunku nieskończonościowego. 5800 sł.

P 1928. 621.395+621.315.2+654.6

B Przgl. Teletechniczny Nr. 1.
T ZUCHMANTOWICZ STANISŁAW inż. Kable telefoniczne dalekonośne 2300 słów. + 5 rys.

P 1928. 654.6+621.305.74

B Przgl. Teletechniczny Nr. 1.
T OLENDZKI ALEKSANDER inż. Zasady budowy sieci miejskich telefonicznych. 1500 sł. + 2 rys.

P 1928. 384.6+654.6+621.395.7

B Przgl. Teletechniczny Nr. 1.
T NIEMIROWSKI WACŁAW inż. Stacje Telefoniczne Międzyzmiastowe. 900 słów + 3 rys.

P 1928. 654 (06) (438)

B Przgl. Teletechniczny Nr. 1.
T NIEPOŁOMSKI IGNACY Pułk Stowarzyszenie Teletechników Polskich. 750 słów.

AEG

WARSZAWA

KRAKOWSKIE-PRZEDMIĘSCIE 16/18.

KRAKÓW

UL. DUNAJEWSKIEGO NR. 3.

ŁÓDŹ

UL. PIOTRKOWSKA NR. 165.

POZNAŃ

UL. ŚW. MARCINA NR. 41.

SOSNOWIEC

UL. WARSZAWSKA NR. 6.

**„POWSZECHNE
TOWARZYSTWO ELEKTRYCZNE
A. E. G.”**

SP. Z OGR. ODP.

Budowa turbin parowych.

Wszelkie instalacje elektryczne.

Wielkie składy materiałów elektrycznych.

- P** 1928. 725.16 (475.1)
B Przegł. Teletechniczny Nr. 1.
T ZAJDLER KAZIMIERZ inż. Bu-
 dowa głównej stacji telegraficznej i
 telefonicznej w Warszawie. 500 zł. +
 2 rys.
- P** 1928. 621.394.5 + 654.1
B Przegł. Teletechniczny Nr. 1.
T LISICKI ALFRED. Telegraf Indo-
 Europejski. 600 zł. + 1 rys.
- P** (Saper).
B JASTRZEBSKI płk. Nowoczesne
T jekty stałych pozycji, — na pod-
 stawie pracy gen. Schwarca. 3600 zł.
 + 12 rys.
- P** 1928. 358.238
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 3.
T (Saper).
 GUDERSKI J. kpt. Roboty wybucho-
 we przy odbudowie mostu Ks. J. Po-
 niatowskiego w Warszawie. 600 zł.
 + 5 rys.
- P** 1928. 358.2 : 355.48 (438) „1792”
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 3 i Nr. 7
T (Saper).
 GIERGIELEWICZ kpt. Udział Kor-
 pusy inżynierów w wojnie polsko-
 rosyjskiej. 4000 zł.
- P** 1928. 625.7 (063) (438)
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 3.
T (Saper).
 ABRAMOWSKI płk. inż. Pierwszy
 polski Kongres drogowy. 1200 zł. +
 1 rys.
- P** 1928. 358.22
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 3.
T (Saper).
 GRZYBOWSKI por. Jeszcze o ofi-
 cerach rezerwy. 300 zł.
- P** 1928. 4 : (623 + 355)
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 3.
T (Saper).
 KL. Uwagi w sprawie słownictwa.
 200 zł.
- P** 1928. 358.233 : 355.69
B Przegł. Wojsk. Techn. Nr. 3 i Nr. 4.
T (Saper).
 CZARNECKI K. mjr. Motoryzacja
 kolumn pontonowych 500 zł.
- P** 1928. 355.54 : 623.454.7 (44)
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 3.
T (Saper).
- KL. Kursy miotaczy płomieni we
 Francji. 100 zł.
- P** 1928. 355.424 : 624.876
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 3.
T (Saper).
 S. A. Przykłady historyczne użycia
 tratów. 700 zł.
- P** 1928. 627.1 (438)
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 3.
T (Saper).
 DOWNAROWICZ G. por. Perjodycz-
 ne wahania poziomu rzek polskich, —
 na podstawie artykułu inż. Zubrzy-
 ckiego. 500 zł.
- P** 1928. 355.424
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 3.
T (Saper).
 B-SKI Znaczenie prawidłowej organi-
 zacji przeprawy, — na podstawie ar-
 tykułu Mienczakowa w „Wojna i
 Technika”. 500 zł. + 1 rys.
- P** 1928. 355.424
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 3.
T (Saper).
 HELLMAN mjr. Przeprawa kawalerji
 wpływ i wykorzystanie pływaków Po-
 lańskiego. 250 zł.
- P** 1928. 355.483 (436) „1917.10.24—
 — 11.03” : 355.424.2.
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 4.
T (Saper).
 HORNOFF mjr. Forsowanie rzeki Ta-
 gliamento koło Cornino w jesieni r.
 1917. 1400 zł. + 3 rys.
- P** 1928. 662.2
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 4.
T (Saper).
 MICEWICZ STANISŁAW dr. Trotyl
 prasowany. 100 zł. + 5 rys.
- P** 1928. 358.119.1 : 355.424
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 4.
T (Saper).
 NEJBERG mjr. Techniczne współdzia-
 łanie z czołgami. 4500 zł. + 7 rys.
- P** 1928. 358.232 : 623.15
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1, Nr. 2,
T Nr. 4 i Nr. 5.
 (Saper).
 CZARNECKI K. mjr. Francuskie ba-
 taljony saperów M. D. (Masowa bu-
 dowa schronów podkopowych). 6700 zł.
 + 25 rys. + 3 tabl.

WAKUJĄ POSADY:

Inżyniera ruchu i jego zastępcy

w Państwowej naprawni i wylworni wagonów osobowych i towarowych (b. fabryka „Wagon” w Ostrowie Pozn.). Pensja według umowy. Premje co kwartał, zależnie od wyników gospodarowania. Zasady eksploatacji napraw handlowo-przemysłowe. Stosunek służbowy prywatny. Mieszkanie 5 i 3 pokojowe płatne. Podania z życiorysem nadsyłać do Zarządu Warsztatów Wagonowych w Ostrowie Pozn. Pierwszeństwo inżynierom o wieku nieprzekraczającym 40 lat i posiadającym szkolenie w zakresie naukowej organizacji pracy.

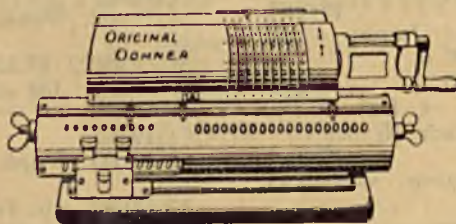
Pasy Balata

Akt b. Fińska Remfabrikerna
TAMMERFORS Finlandja
Przedstawiciel na Polskę
JÓZEF BREITKOPF Spadkob.
WARSZAWA, Al. Jerozolimskie 16, tel. 156.

Niezbędne do obliczenia kosztorysów

Arytmometry szwedzkie

Oryginalne Odhner

Gen. Przedstaw.

G. GERLACH—WARSZAWA

OSSOLINSKICH 4

PROSPEKTY NA ŻĄDANIE

- P** 1928. 358.2 : 355.232.1
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 4.
T (Saper).
 K. CZ. Przedmioty wyższego wykształcenia saperkiego. 400 sł.
- P** 1928. 355.483 (47) „1918—1290“
B : 355.424.2
T Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 4.
 (Saper).
 KLECZKE kpt. Forsowanie rzek według doświadczeń wojny obywatelskiej 1918—1920 r. 3850 sł. + 13 rys.
- P** 1928. 624.028
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5.
T (Saper).
 FRANCOS Józef inż. por. Kratowe mosty drewniane systemu inż. Francos. 1800 sł. + 11 rys. + 1 tabl.
- P** 1928. 624.873
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5.
T (Saper).
 DZIAKIEWICZ WŁ. płk.-inż. Zaopatrzenie w wodę zakładów wojskowych podczas wojny. 3400 sł. + 15 rys.
- P** 1928. 662.21
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5.
T (Saper).
 HELLMANN CZESŁAW mjr. Konkurs na wzmocnienie mostów Birago i na kładkę bojową. 2200 sł. + 12 rys.
- P** 1928. 662.21
B Przegł. Wojsk. Techn. Nr. 5
T (Saper).
 GUDERSKI JAN Kpt. O sposobach próbowania splonek.
- P** 1928. 769.2 : 358.2
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5.
T (Saper).
 SZYLLING J. kpt. Sport wodny w wojsku. 650 sł.
- P** 1928. 358.119 : 355.42
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5.
T (Saper).
 SPAŁEK mjr. Motoryzacja a fortyfikacja. 350 sł.
- P** 1928. 358.3 : 621.32 : 628.952
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 6.
T (Saper).
 BUŻKIEWICZ kpt. Działanie bojowe reflektorów w wojsku polskim podczas wojny z bolszewikami. 1950 sł. + 3 rys.
- P** 1928. 355.483 (43) 1.918.07.15
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 6.
T (Saper).
 KLECZKE kpt. Przeprowa przez Marnę 15 lipca 1918 r. 3950 sł. + 6 rys.
- P** 1928. 355.524 : 358.2
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 6.
T (Saper).
 SZYLLING JÓZEF kpt. Kilka słów o użyciu saperów w ramach ćwiczeń większych jednostek. 850 sł.
- P** 1928. 624.2 (438) Warszawa
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 6.
T (Saper).
 J. G. Najstarsze mosty w Warszawie. 50 słów + 1 rys.
- P** 1928. 623.1
B Przegł. Wojsk. Techn. Nr. 6.
T (Saper).
 KAZET. Znowu o fortyfikacji stałej. 300 sł.
- P** 1928. 614.81
B Przegł. Wojsk. Techn. Nr. 6.
T (Saper).
 HELLMANN. Cz. mjr. Ratownictwo wodne. 700 sł. + 2 rys.
- P** 1928. 355.424 : 623.459
B Przegł. Wojsk. Techn. Nr. 6.
T (Saper).
 BIESIEKIERSKI K. kpt. Francuska instrukcja tymczasowa obrony przeciwgazowej. 500 sł.
- P** 1928. 625 : 632.66
B Przegł. Wojsk. Techn. Nr. 6.
T (Saper).
 B-SKI. Maskowanie kolei żelaznych. 400 sł. + 2 rys.
- P** 1928. 355.52 : 355.424.2
B (Saper).
T S. Na marginesie ćwiczeń międzydywizyjnych (forsowanie rzek). 1400 słów.
- P** 1928. 358.232 : 623.68
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 i Nr. 2
T tom IV. (Saper).
 TYSZYŃSKI kpt. S. G. Pierwsze zniszczenia masowe wielkiej wojny. 6250 sł. + 1 rys.
- P** 1928. 624.028
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 tom IV
T (Saper).
 KOZICKI HENRYK kpt. Doświadcze-

nia 9 pułku saperów nad dźwigarami układu Twa. 700 sł. + 4 rys.

P 1928. 691 : 389.6
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 tom IV
T (Saper).

OTOCKI por. O znormalizowaniu drzewa budulcowego. 500 sł.

P 1928. 358.33
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 tom IV
T (Saper).

ABRAMOWSKI płk. inż. Obowiązki inżyniera dywizyjnego w wojsku amerykańskim 500 sł.

P 1928. 355.45
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 tom IV
T (Saper).

KL. Zasadnicze potrzeby obrony państwa. 200. sł.

P 1928. 355.544 (43)
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 tom IV
T (Saper).

KL. Roboty polowe w armji niemieckiej. 150 sł.

P 1928. 662.2
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 tom IV
T (Saper).

GUDERSKI kpt. Zastosowanie zapalników czasowych podczas wojny. 300 sł. + 5 rys.

P 1928. 627 : 358.238
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 tom IV
T (Saper).

K. CZ. Wysadzenie grobli na Wełtawie. 300 sł. + 7 rys.

P 1928. 355.691.2
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 tom IV
T (Saper).

HELLMANN CZ. mjr. Ogólne uwagi o transportach kolejowych wojskowych. 800 sł.

P 1928. 358.2 : 358.4
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 tom IV
T (Saper).

W. ABR. Współdziałanie między saperami i lotnictwem w Indjach angielskich. 350 sł.

P 1928. 623.66
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 tom IV
T (Saper).

B-SKI. Markowanie stałych obiektów. 200 sł.

P 1928. 355.424.2
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 2 tom IV
T (Saper).

ARCZYŃSKI ST. mjr. Zagadnienie forsowania rzek. 2200 sł.

P 1928. 624.04
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 2 tom IV
T (Saper).

ŻENCZYKOWSKI WACŁAW inż. Wykresy do projektowania prętów podłużnie ściskanych. 1000 sł. + 3 wykresy.

P 1928. 358.2 (42)
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 2 tom IV
T (Saper).

KL. Prace saperów brytyjskich w Szanhaju w r. ub. 50 sł. + 7 rys.

P 1928. 355.424 : 623.459
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 2 tom IV
T (Saper).

S. M. Ochrona przeciwgazowa schronów. 500 sł.

P 1928. 627 : 358.238
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 2 tom IV
T (Saper).

GUDERSKI kpt. Zastosowanie nowoczesnych materiałów wybuchowych przy budowie tam w Niemczech. 360 sł. + 3 rys.

P 1928. 358.3 : 621.32
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 2 tom IV
T (Saper).

B-SKI. Wykorzystanie ruchomych elektrowni w wojsku. 250 sł.

P 1928. 623.6
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 2 tom IV
T (Saper).

B-SKI. O znaczeniu blachy falistej. 100 sł.

P 1928. 358.2
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 2 tom IV
T (Saper).

POLITOWSKI dr. kpt. Wpływ mechanizacji armji na organizację i życie saperów w polu. 800 sł.

P 1928. 623.748
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 2 tom IV
T (Saper).

B-SKI. Sidła przenośne. 100 sł.

P 1928. 621.396.622
B Przegł. Wojsk. Techn. Nr. 3 (Łącz-
T ność).

HUBERT TADEUSZ kpt. Detektor galenowy. 2400 sł. + 11 rys.

1928. 355.624.2 : 358.2
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 1 i Nr. 3 (Broń pancerna).

KULESZA JERZY kpt. Uproszczenia rachunkowości materiałowej w formacjach samochodowych. 3400 sł.

1928. 629.1.0321 : 358.119.1
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 3 (Broń pancerna).

GROSGLIK KAZIMIERZ kpt. inż. Ciągnik rolny i czołg. 1100 sł.

1928. 355.424.5
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 3 (Broń pancerna).

RADLIŃSKI kpt. Czy wojska samochodowe są u nas już materiałem parcelacyjnym, czy też niezbędnym czynnikiem sprawności armji podczas wojny? 900 sł.

1928. 358.119
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 3 (Broń pancerna).

A. S. Praca pancernej brygady. 1400 sł.

1928. 358.119.2
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 3 (Broń pancerna).

I. R. Użycie samochodów pancernych. 400 sł.

1928. 358.119
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 3 (Broń pancerna).

A. S. „The Origin of the Tankette”. 250 sł.

1928. 355.424.3 : 355.211.3
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 4. (Łączność).

KREIS JÓZEF. Łączność a związki przysposobienia wojskowego. 1000 sł.

1928. 355.424.3 : 357 „1919-1920”
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 4. (Łączność).

SLIWOWSKI STEFAN kpt. Łączność w wyższych jednostkach kawalerji podczas wojny 1919-20 r. 4000 sł.

1928. 621.395.6
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 4. (Łączność).

DOBRSKI K. mjr. inż. Aparat polowy — niektóre zagadnienia. 2500 sł.

1928. 355.424.6
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 4. (Łączność).

1928. 621.397
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 3 (Łączność).

ŁUKASZEWSKI TADEUSZ kpt. Najnowsze postępy elektrycznego przesyłania obrazów. 4000 sł. + 19 rys.

1928. 621.396
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 3 (Łączność).

SCHON F. kpt. Szkodliwe wpływy silników elektrycznych na odbiór i zapobieganie. 700 sł. + 2 tabl. + 4 rys.

1928. 621.395.6
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 3 (Łączność).

ZIEMBIŃSKI por. Notatka o urządzeniu M. Bonifili. 240 sł. + 3 rys.

1928. 678
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 3 (Łączność).

K. P. Nowy sposób otrzymania kauczuku. 400 sł. + 1 rys.

1928. 621.396
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 3 (Łączność).

N. Ku elektryfikacji muzyki. 200 sł.

1928. 629.116
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 3 (Broń pancerna).

KORLAKOWSKI ST. inż. kpt. Samochody sześciokołowe. 1000 sł. + 6 rys.

1928. 629.116
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 3 (Broń pancerna).

MODZELEWSKI WIESŁAW. Przyczyny rozpowszechnienia samochodów 6-cokołowych. 350 sł. + 4 rys.

1928. 625.7 : 629.113
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 3 (Broń pancerna).

PAWLUC inż. kpt. Pył drogowy i jego szkodliwe działanie na części silnika samochodowego.

1928. 625.8.097 : 629.113
Przegl. Wojsk. Techn. Nr. 3 (Broń pancerna).

J. K. Walka z pyłem drogowym. 900 słów.

- SIKORA OSKAR ppulk. Stałe stacje gołębi pocztowych czy ruchome? 1200 słów.
 [P] 1928. 621.396
 [B] Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 4. (Łącz-
 [T] ność).
- N. Ku lepszej organizacji radjofonji europejskiej. 900 sł.
 [P] 1928. 621.396.69
 [B] Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 4. (Łącz-
 [T] ność).
- N. Lampa bez włókna. 100 sł. + 1 rys.
 [P] 1928. 358.119.1
 [B] Przegł. Wojsk. Techn. Nr. 4. (Broń
 [T] pancerna).
- NASPIŃSKI JAN mjr. Kilka uwag o transportach i holowaniu czołgów Renault. 2400 sł. + 4 rys.
 [P] 1928. 629.112 : 355.1
 [B] Przegł. Wojsk. Techn. Nr. 4. (Broń
 [T] pancerna).
- KULESZA JERZY kpt. Czy powinniśmy dążyć do jaknajszerszego rozpowszechnienia automobilizmu wśród Korpusu oficerskiego. 1500 sł. + 4 rys.
 [P] 1928. 629.112
 [B] Przegł. Wojsk. Techn. Nr. 4. (Broń
 [T] pancerna).
- RADLIŃSKI kpt. Współczesne koncepcje konstrukcji samochodów terenowych, ich przyszłość i zastosowanie. 1800 sł. + 6 rys.
 [P] 1928. 358.119.1 : 358.236
 [B] Przegł. Wojsk. Techn. Nr. 4. (Bron
 [T] pancerna).
- KOHUTNICKI WŁADYSŁAW kpt. W poszukiwaniu nowych środków łączności dla czołgów. 450 sł.
 [P] 1928. 669
 [B] Przegł. Wojsk. Techn. Nr. 4. (Broń
 [T] pancerna).
- J. Z. Stal nierdzewiąca. 1500 sł.
 [P] 1928. 358.119.1 : 355.422 2
 [B] Przegł. Wojsk. Techn. Nr. 4. (Broń
 [T] pancerna).
- GORZKOWSKI E. kpt. Obrona przeciwczołgowa. 1200 sł.
 [P] 1928. 629.113
 [B] Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5 i Nr.
 [T] 6. (Łączność).
- DOBRSKI KONSTANTY mjr. inż. Kabel polowy — niektóre zagadnienia 3500 sł.
 [P] 1928. 621.394.6
 [B] Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5. (Łącz-
 [T] ność).
- ZIEMBIŃSKI STANISŁAW por. Aparat morzowski systemu „Siemens” do szybkiego telegrafowania. 1000 sł. + 4 rys.
 [P] 1928. 621.396.69
 [B] Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5. (Łącz-
 [T] ność).
- SCHON FRYDERYK kpt. Renegeracja lampy katodowej z katodą torowaną 1000 sł. + 3 rys.
 [P] 1928. 358.236 : 355.54
 [B] Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5. (Łącz-
 [T] ność).
- KURPIŚZ J. por. Wytyczne do instrukcji ćwiczeń i zawodów sportowych w służbie łączności. 1300 sł. + 1 rys.
 [P] 1928. 621.396 : 629.13
 [B] Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5. (Łącz-
 [T] ność).
- PLEBAŃSKI J. inż. Nowy port lotniczy w Londynie. 300 sł. + 4 rys.
 [P] 1928. 621.396 (063)
 [B] Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5. (Łącz-
 [T] ność).
- K. P. Wyniki Międzynarodowej Konferencji Radjowej w Waszyngtonie. 700 sł.
 [P] 1928. 621.396.2
 [B] Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5. (Łącz-
 [T] ność).
- PLEBAŃSKI J. inż. Radjofonja na falach krótkich. 450 sł.
 [P] 1928. 676 : 620 1
 [B] Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5. (Łącz-
 [T] ność).
- SZ. Badanie materiałów kancelaryjnych w Administracji Poczty w Niemczech. 1800 sł.
 [P] 1928. 358.119.1 „1916.08.01.—11.18”
 [B] Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5. (Broń
 [T] pancerna).
- NASPIŃSKI JAN mjr. Czołgi w ofensywie sprzymierzonej nad Somme 1.VII—18.XI 1916 r. 2100 sł.
 [P] 1928. 629.113
 [B] Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5. (Bron
 [T] pancerna).
- WITORT O. kpt. Raid porównawczy samochodów „Ursus” i „Spa”. 2500 słów.

- P** 1928. 629.122.14
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5. (Broń
T pancerna).
 KULESZA JERZY kpt. Samochód
 wodny. 1200 sł. + 6 rys.
-
- P** 1928. 358.119.1
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5. (Broń
T pancerna).
 AUGUSTOWSKI kpt. Pierwoczory
 samochodów pancernych. 3000 sł. + 4
 rys.
-
- P** 1928. 355.424.5
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5. (Broń
T pancerna).
 GROSGLIK KAZIMIERZ kpt. inż. U-
 wagi o organizacji. 900 sł.
-
- P** 1928. 358.119.1 : 355 422
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 5. (Broń
T pancerna).
 KOWALEWSKI JAN mjr. S. G.
 Wpływ szybkobieżnych czołgów na
 walkę spotkaniową. 2500 sł.
-
- P** 1928. 355.424.3 : 358.236
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 6.
T (Łączność).
 KREIS JÓZEF kpt. Jak wyobrażam
 sobie rolę łączności w ramach pułku
 piechoty podczas wojny. 2100 sł.
-
- P** 1928. 621.395.6
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 6.
T (Łączność).
 IDZIKOWSKI TADEUSZ kpt. Aparat
 telefoniczny połowy. A.P—27. 3400 sł.
 + 10 rys.
-
- P** 1928. 355.525 : 358.236
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 6.
T (Łączność).
 SOWINSKI J. por. O centrum do-
 świadczalne dla wojsk łączności. 720
 słów.
-
- P** 1928. 358.236 : 355.8
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 6.
T (Łączność).
 STANIEWICZ W. por. Spostrzeżenia
 wojny 1919/20 r. na temat: wybór po-
 lowego sprzętu łączności 700 sł.
-
- P** 1928. 621.396 : 355
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 6.
T (Łączność).
 KURPISZ J. por. Radjofonja — nową
 bronią.
-
- P** 1928. 358.236 : 356
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 6.
T (Łączność).
 KURPISZ J. por. Służba łączności pie-
 choty. 1200 sł.
-
- P** 1928. 358.236 (44)
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 6.
T (Łączność).
 K. P. Pomocnicze środki łączności w
 armji francuskiej, środki dźwiękowe.
 300 sł.
-
- P** 1928. 621.396.5
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 6.
T (Łączność).
 J. K. Rozmowy telefoniczne na odle-
 głość ponad 7000 km. 300 sł. + 1 rys.
-
- P** 1928. 355.424.5
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 6.
T (Łączność).
 J. K. Motocykl w służbie łączności
 2500 sł.
-
- P** 1928. 355.424.6
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 6.
T (Łączność).
 J. K. Przyczynę do wojskowego go-
 lebiarstwa pocztowego w czasie woj-
 ny światowej 300 sł.
-
- P** 1928. 621.396.93
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 6.
T (Łączność).
 NOWOROLSKI kpt. Radjogonometria
 i odbiór kierunkowy. 500 sł.
-
- P** 1928. 358.119.1
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 6.
T (Broń pancerna).
 KOWALEWSKI JAN. mjr. S. G.
 Technika i taktyka nowoczesnych
 czołgów. 5800 sł.
-
- P** 1928. 358.119
B Przegł. Wojsk Tech. Nr. 6.
T (Broń pancerna).
 ŻYRKIEWICZ por. Organizacja bro-
 ni pancernej 4100 sł.
-
- P** 1928. 621.315.28
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 tom IV
T (Łączność).
 CHAMSKI ZYGMUNT por. Beam sy-
 stem i kable podmorskie. 2000 sł. +
 3 rys.

PATENTY

na wynalazki, rejestracje marek,
modeli wzorów w Polsce i zagra-
nicą.

Czempiński i Skrzypkowski
Inżynierowie

Rzecznicy patentowi przysięgli
Warszawa, ul. Krucza № 43.

Telefon Nr. 226-70.

Adres telegr. „Prawo-Warszawa“.

54

DRUKARNIA TECHNICZNA

SPÓŁKA AKCYJNA

WYKONYWA WSZELKIE ROBOTY

W ZAKRES DUKARSTWA WCHODZĄCE

WARSZAWA, UL. CZACKIEGO Nr. 3/5

- P 1928. 355.424.3
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 tom IV
T (Łączność).
 STANIEWICZ WŁADYSŁAW por. O
 rozdziale sieci telefonicznych przodo-
 wej i dowództw (sposprzeżenia z woj-
 ny 1919-1920 r.) 500 sł.
- P 1928. 358.236
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 tom IV
T (Łączność).
 N. Nietylko o stronie technicznej pa-
 miętać trzeba. 1200 sł.
- P 1928. 621.395.61
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 tom IV
T (Łączność).
 SZ. Kilka słów o mikrotelefonie Sie-
 mens-Halske. 400 sł. + 4 rys.
- P 1928. 621.315.2
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 — tom.
T IV (Łączność)
 KURPISZ J. por. Przyczynek do u-
 stalenia typu złącza kabli polowych.
 300 sł. + 1 rys.
- P 1928. 358.236 (73) „1917—1918”
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 — tom.
T IV (Łączność)
 KURPISZ J. por. Amerykańskie woj-
 ska łączności we Francji w latach
 1917—18. 1200 sł.
- P 1928. 355.01
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 — tom.
T IV (Łączność)
 ABRAMOWSKI W. inż. Znaczenie
 zasad wojennych. 300 sł.
- P 1928. 621.396 : 355.01
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 — tom.
T IV. (Łączność)
 N. Militaryzacja radjofonji w Sowia-
 tach. 300 sł.
- P 1928. 358.236
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 — tom.
T IV (Łączność)
 J. K. Psy w wojsku niemieckiem.
 550 sł.
- P 1928. 621.395.47
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 — tom.
T IV (Łączność)
 SZ. Tajna telefonja i telegrafja świe-
 tlna. 250 sł.
- P 1928. 621.731
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 — tom.
T IV (Broń pancerna)
 PAWLUĆ M. kpt. inż. Samochodowe
 filtry powietrzne. 3100 sł. + 20 rys.
- P 1928. 629.1—4
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 — tom.
T IV (Broń pancerna)
 Y. K. Z. Ciągnik w rolnictwie, prze-
 myśle i w wojsku. 1900 sł. + 6 rys.
- P 1928. 621.—61
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 — tom.
T IV (Broń pancerna)
 WOJCIESZAK inż. Zagadnienie pali-
 wa samochodowego. 1000 sł.
- P 1928. 656.124 (438)
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 — tom.
T IV (Broń pancerna)
 KULESZA JERZY kpt. Czynniki ha-
 mujące należyty rozwój automobili-
 zmu w Polsce. 800 sł.
- P 1928. 656.124 (438) : 355.332
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 — tom.
T IV (Broń pancerna)
 WISZNIOWSKI BOLESŁAW mjr.
 Jeszcze o propagandzie automobili-
 zmu wśród Korpusu oficerskiego. 750
 sł.
- P 1928. 629.117.3
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 — tom.
T IV (Broń pancerna)
 J. K. Kilka słów o nowoczesnym mo-
 tocyklu. 550 słów + 6 rys.
- P 1928. 355.6
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 — tom.
T IV (Broń pancerna)
 Y. K. Z. Przepisowy sprzęt wojskowy.
 400 sł.
- P 1928. 355.42 : 358.119.2
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 — tom.
T IV (Broń pancerna)
 N. Lekka zmotoryzowana dywizja.
 450 sł.
- P 1928. 629.1—4
B Przegł. Wojsk. Tech. Nr. 1 — tom.
T IV (Broń pancerna)
 N. Warunki wymagane od ciągników
 ciężkich. 1000 sł.

St. Weigt i Ska
ŁÓDŹ

PRODUKUJE:

KOTŁY, ESWUTM TYPU STREBLA
KOTŁY, ESWUTM MIESZANINOWE DO WODNEGO
CENTRALNEGO OGRZEWANIA
GRZEJNIKI (RADJATORY)
KWASO-OGNIODPORNE ODLEWY
UTWARDZONE WALCE MEYŃSKIE
MASZYNY POMOCNICZE DLA ODLEWNI
RUSZTY
PĘDNIE

REFERATY i WNIOSKI

zgłoszone na II-gi Zjazd Polskich Techników Zrzeszonych
 we Lwowie w 1927 roku pod hasłem

Pracy Gospodarnej

Do nabycia we wszystkich księgarniach.

KLASYFIKACJA DZIESIĘTNA

OPIS SYSTEMU I SKRÓCONE TABLICE

Do nabycia w Kancelarji Stow. Techników Polskich
 w Warszawie.

„FORTIS”

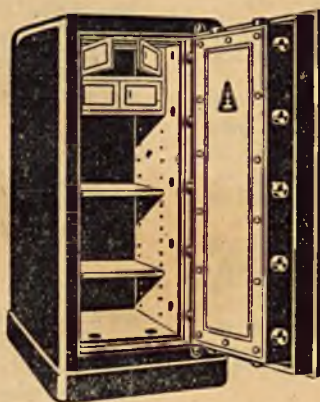
Krajowa Fabryka Kas i Konstrukcyj Stalobetonowych

Sp. z o. o. w Warszawie

TOWAROWA 33

Tel. 257-31

Adr. tel. „FORTIS”

JEDYNA FABRYKA W POLSCE

produkująca **Kasy, drzwi skarbcowe,**
i t. p. ubezpieczenia wyłącznie
z b e t o n u

pg. patentu S. A. „Troaté” w Bazylei,
nieczułe na ogień i włamanie.

SKARBCE BANKOWE

Szafy betonowe ogniotrwałe

KATALOGI i OFERTY GRATIS i FRANKO.

Wystawa modeli „ICAR” Hotel Europejski tel. 32-23.